

Universitätsbibliothek Wuppertal

Stoicorum veterum fragmenta

Zeno et Zenonis discipuli

Arnim, Hans von

Lipsiae, 1905

5. Cleanthis Assii fragmenta et apophthegmata

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-2758](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-2758)

5. Cleanthis Assii fragmenta et apophthegmata.

Vita et mores.

463 Diogenes Laërt. VII 168. Κλεάνθης Φανίου Ἀσσιος. οὗτος πρῶτον ἦν πύκτης, ὥς φησιν Ἀντισθένης ἐν Διαδοχαῖς. ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀθήνας τέσσαρας ἔχων δραχμὰς, καθὰ φασὶ τινες, καὶ 5 Ζήνωνι παραβαλὼν ἐφιλοσόφησε γενναιότατα καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἔμεινε δογματῶν. διεβοήθη δὲ ἐπὶ φιλοπονίᾳ, ὅς γε, πένης ὢν ἄγαν, ὥρμησε μισθοφορεῖν· καὶ νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἦντλει, μεθ' ἡμέραν δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἐγνυμνάζετο· ὅθεν καὶ Φρεάντης ἐκλήθη. φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ εἰς δικαστήριον ἀχθῆναι, λόγους δάσονται πόθεν ἐς τοσοῦτον 10 εὐέκτης ὢν διαζῇ, ἔπειτα ἀποφυγεῖν τὸν τε κηπουρὸν μάρτυρα παρασχόντα, παρ' ὃν ἦντλει, καὶ τὴν ἀλφιτόπωλιν, παρ' ἧς τὰ ἄλφιστα ἔπειτεν. ἀποδεξαμένους δὲ αὐτὸν τοὺς Ἀρεωπαγίτας ψηφίσασθαι δέκα μνᾶς δοθῆναι, Ζήνωνα δὲ κωλύσαι λαβεῖν. φασὶ δὲ καὶ Ἀντίγονον αὐτῷ τρισχιλίας δοῦναι. ἡγούμενόν τε τῶν ἐφήβων ἐπὶ τινα θέαν 15 ὑπ' ἀνέμου παραγνυμνωθῆναι καὶ ὀφθῆναι ἀχίτωνα· ἐφ' ᾧ κρότῳ τιμηθῆναι ὑπὸ Ἀθηναίων, καθὰ φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς Ὀμωνύμοις. ἐθανμάσθη οὖν δὴ καὶ διὰ τόδε. φασὶ δὲ καὶ Ἀντίγονον αὐτοῦ πυθέσθαι ὄντα ἀκροατὴν, διὰ τί ἀντλεῖ· τὸν δ' εἰπεῖν· „ἀντλῶ γὰρ μόνον· τί δ' οὐχὶ σκάπτω; τί δ' οὐκ ἄρδω καὶ πάντα ποιῶ φιλο- 20 σοφίας ἕνεκα;“ καὶ γὰρ ὁ Ζήνων αὐτὸν συνεγύμναζεν εἰς τοῦτο καὶ ἐκέλευεν ὀβολὸν φέρειν ἀποφορᾶς. καὶ ποτε ἀθροισθὲν τὸ κέρμα ἐκόμισεν εἰς μέσον τῶν γνωρίμων καὶ φησι· „Κλεάνθης μὲν καὶ ἄλλον Κλεάνθην δύναιτ' ἂν τρέφειν, εἰ βούλοιο· οἱ δὲ ἔχοντες ὅθεν 25 τραφήσονται παρ' ἑτέρων ἐπιζητοῦσι τὰ ἐπιτήδεια, καίπερ ἀναιμύνως φιλοσοφοῦντες.“ ὅθεν δὴ καὶ δεύτερος Ἡρακλῆς ὁ Κλεάνθης ἐκαλεῖτο. ἦν δὴ πονικὸς μὲν, ἀφύσικος δὲ καὶ βραδὺς ὑπερβαλλόντως· διὸ καὶ Τίμων περὶ αὐτοῦ φησιν οὕτως· (fr. 24 W.)

τίς δ' οὗτος κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν,

μωλυτῆς ἐπέων φίλος Ἀσσιος, ὄλμος ἄτολμος.

καὶ σκωπτόμενος ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν ἠνέσχετο καὶ ὄνως ἀκούων προσεδέχετο, λέγων αὐτὸς μόνος δύνασθαι βαστάζειν τὸ Ζήνωνος φορτίον (secuntur apophthegmata). — 174 τοῦτόν φασιν εἰς ὄστρακα καὶ βοῶν ὁμοπλάτας γράφειν ἅπερ ἤκουε παρὰ τοῦ Ζήνωνος, ἀπορίᾳ 30 κερμάτων ὥστε ὠνήσασθαι χαρτία. τοιοῦτος δὲ ὢν ἐξίσχυσε, πολλῶν

7 ὅς γε BPL. 9 φρεάντης P. 16 κροκότῳ B, κροκωτῷ L. 25 τρέφονται B, idem aut τρέφονται P ante corr., τρέφονται L. 27 δὲ (pro δῇ) BL. 29 ὅς P. || ἐπιπολεῖται BL. 30 ὄλμος BPL. 31 ἠνείχετο PL. 34 ἤκουεν ἀπ' αὐτοῦ Z. LD. 35 δῇ BPD.

καὶ ἄλλων ὄντων ἀξιολόγων Ζήνωνος μαθητῶν, αὐτὸς διαδέξασθαι τὴν σχολήν.

464 Plutarchus de audiendo 18 p. 47e. ὥσπερ ὁ Κλεάνθης καὶ ὁ Ξενοκράτης βραδύτεροι δοκοῦντες εἶναι τῶν συσχολαστῶν οὐκ ἀπεδίδρασκον ἐκ τοῦ μανθάνειν οὐδ' ἀπέκαμνον, ἀλλὰ φθάνοντες εἰς ἑαυτοὺς ἔπαιζον, ἀγγείοις τε βραχυστόμοις καὶ πινακίσιν χαλκαῖς ἀπεικάζοντες, ὥς μόλις μὲν παραδεχόμενοι τοὺς λόγους, ἀσφαλῶς δὲ καὶ βεβαίως τηροῦντες.

465 Plutarchus de vitando aere alieno 7 p. 830d. ὅσον τὸ φρόνημα τάνδρος, ἀπὸ τοῦ μύλου καὶ τῆς μάκτρας πετιούσῃ χειρὶ καὶ ἀλούσῃ γράφειν περὶ θεῶν καὶ σελήνης καὶ ἄστρων καὶ ἡλίου.

466 Seneca epist. 44, 3. *Cleanthes aquam traxit et rigando horto locavit manus.* — epist. 6, 6. *Zenonem Cleanthes non expressisset, si tantummodo audisset; vitae eius interfuit, secreta perspexit, observavit*
15 *illum, an ex formula sua viveret.*

467 Quintilianus Instit. orat. XII 7, 9. *cum et Socrati collatum sit ad victum et Zenon, Cleanthes, Chrysippus mercedes a discipulis acceptaverint.*

468 Ind. Stoic. Herc. col. XIX. „οὐκ ἐκόμισας, ἔφη, τὸ προσ-
20 ταχθέν“ καὶ προσό(μοια) | διε(λ)έχθη καὶ τῇ κατό(πιν, ἕως παρέσ(χεν αὐτόν) | φέρειν καὶ τὸ ὅ(λον, εἴτ') | ἀποδοὺς ἐκέλε(υσεν τοῖς) | γονεῦσι ἐκπέμψαι. (Δι)|ὸ καὶ τινες τοῦτον (οὐκ) | ὄντα πλούσιο(ν) ὥς (φι-λ)άργυρον ἐμέμφ(ον)|το . .

Philosophus, qui mercedem a discipulo exigit, Cleanthes est.

469 Stobaeus Floril. XVII 28 (Vol. I p. 496 Hense). Αἰλιανοῦ ἐκ τῆς συμμίκτης ιστορίας· Χρύσιππος ὁ Σολεὺς ἐποιεῖτο τὸν βίον ἐκ πάντων ὀλίγων, Κλεάνθης δὲ καὶ ἀπὸ ἐλαττόνων.

470 Plutarchus de adul. et amico 11 p. 55c. καὶ Βάτωνι τὴν σχολήν ἀπέπευ Ἀρκεσίλαος, ὅτε πρὸς Κλεάνθην στίχον ἐποίησεν
30 ἐν κωμῳδίᾳ, πείσαντος δὲ τὸν Κλεάνθην καὶ μεταμελομένου διηλλάγη.

471 Ind. Stoic. Herc. col. XXII. (αὐτὸν παραιτεῖσθαι, ὥστε τῇ σχολῇ πάλιν ἐ)πιτρέπειν χοῦ(σθ)αι | (δι)αλέξ(ασθ)αι δὲ (π)ρὸς | (Ἀρ)κεσίλαν καὶ (φ)άναι „πρὸ(τ)ο(ν) μέρος εὐημ(ερ)ία(ς τοῦ(τ')) εἶναι, σκοπεῖν (τι)να (τὰ | κα)θ' αὐτόν.“ καὶ συν(ή)κον(τα) δὲ Ἀρκεσίλα τῇ(ν
35 . . | . .)ν ὑποδείξει. Καὶ μ(ηδ)ἐν ἀμφοτέροισ (μηδὲ) | περὶ τὸ(ν) Σωσίθε(ο)ν πο(λ)υπρα(γμ)ονεῖν. Ἦν δὲ . . . etc.

Agitur de Batone comico (Plut. de adul. et am. 11); qui cum Cleanthi in comoedia maledixisset, Arcesilaus schola ei interdixit, ipso autem Cleanthe intercedente, cum contumeliam excusavisset, rursus admisit. Similis est causa Sosithe (Diog. Laërt. VII 173).

10 scil. Cleanthis. 34 . . αν pap. || fortasse: συννειπόντι.

472 Ind. Stoic. Herc. col. XXIV. καὶ διὰ τ(οῦτ)ο πλείοσιν | ὁμι-
λῶν. (ὥ)ς δέ τις εἰρηκῶς ἀνηγγέλη·

„τοῦτ' ἦν

ὁ Κλεάνθης, ὡς περὶ τὰς σπονδὰς

ἐκάστω μικρὸν ἀπα(ρ)χόμενος,

5

πλατύνει δὲ τὸν λόγον

οὐδέποτε' ἐθέλων

ἢ οὐ (δυ)νάμενος“

ἐπεὶ παρατ(υγ)χά | νοῦτ' εἶδεν αὐτόν, (εἰ)πών τι πρὸς τὸ πρῶτ(ο)ν
τε | (θ)έ)ν, συμ etc.

10

Haec quoque ad Arcesilanum refero, malum carmen in Cleanthem factum ulciscentem.

473 Ind. Stoic. Herc. col. XX. . . ροιτ τὸν ὁμο|(εἰ)δῆ
μᾶ(χ)εσθαι τρό)πον, | (εἰ)ρηται μ(ε)ν κα(ι) Ζή|(ν)ωνι περὶ τῶν (τοι-
ού)των καὶ γέ(γ)ραπται | μ(ε)ν καὶ Ζήνων(ι, ἀσ) | τεῖα δ' εὐφημ(οῦντος) |
πρὸς τοὺς π(ρο)γεν(εσ) | τέ)ρους τῶ(ν φιλ)οσό|(φ)ων· καὶ τι . . . χαρισ |
(α)μένων

15

*Cleanthi videtur opprobrio verti, quod in scholis vel libris anti-
quis philosophis maledixerit; neque enim Zenonis magistri exemplo hoc
defendi.*

20

474 Diogenes Laërt. VII 176. καὶ τελευτᾷ (ὁ Κλεάνθης) τόνδε
τὸν τρόπον. διώδησεν αὐτῷ τὸ οὔλον· ἀπαγορευσάντων δὲ τῶν ἱατρῶν,
δύο ἡμέρας ἀπέσχετο τροφῆς. καὶ πως ἔσχε καλῶς, ὥστε τοὺς ἱατροὺς
αὐτῷ πάντα τὰ συνήθη συγχωρεῖν· τὸν δὲ μὴ ἀνασχέσθαι, ἀλλ' εἰ-
πόντα ἤδη αὐτῷ προσδοποιοῦσθαι καὶ τὰς λοιπὰς ἀποσχόμενον τελευ-
τῆσαι ταῦτα Ζήνωνι, καθὰ φασί τινες, [ὀρδοῦντα] ἔτη βιώσαντα
καὶ ἀκούσαντα Ζήνωνος ἔτη ἐννεακαίδεκα.

475 Lucianus Macrob. 19. Κλεάνθης δὲ ὁ Ζήνωνος μαθητῆς
καὶ διάδοχος ἐννέα καὶ ἐννεήκοντα οὔτος γεροντὸς ἔτη φῦμα ἔσχεν
ἐπὶ τοῦ χεῖλους, καὶ ἀποκαρτερῶν, ἐπελθόντων αὐτῷ παρ' ἐταίρων
τινῶν γραμμάτων προσενεγκάμενος τροφήν καὶ πράξας περὶ ὧν ἤξιουν
οἱ φίλοι, ἀποσχόμενος αὐτῆς τροφῆς ἐξέλιπε τὸν βίον.

476 Ind. Stoic. Herc. col. XXVI. (ἐπεὶ — — —)σαν, ἔτυχε δ'
αὐ|(τ)ῷ μ(ικρὸ)ν πρὸ τῆς τε | λευτ(ῆ)ς ἐξάνθημα γε | νόμενον περὶ τὸ
χεῖλος, | ὁ τοῖς ἱατρο(ῖς ἐδόκει κα) | κόηθες εἶν(αι) . . δι . . . | βουν τό 35

4 ὡς περὶ scripsi, ὥσπερι pap. 10 hinc agnoscitur Arcesilaus qui contra
theses auditorum disputare solebat. 14 MNA ΓΟΝ pap. 21 τοῦτον
BD. 23 ἀπέσχε P. 24 πάντα BPD, πάντα L. || τῶν B. 25 προσδοπο-
ρεῖσθαι PLD, προσδο/ποιεῖσθαι B. || ἀνασχόμενον BP. 26 ταῦτα Ζήνωνι BD,
ταῦτα Ζήνων^{ος} P, corr. a P³, ταῦτα Ζήνων L. numerum om. BP.
27 Ζήνωνος om. BD

τ' ἄσχε(ημον ὑποφέ) | ρειν, Διουν(σίφ εἶπε καὶ) | ρὸν εἶναι τή(ν ζώην
ἐκτε) | λείν· συνήθε(ις δ' οὖν καὶ) | γνωρίμου(ς | (πε)ρὶ τῶν
κ — col. XXVII. ζητεῖν, μήποτ' οὐκ ἄξιον αὐτοῦ, φιλόζων |
δ' ἢ ταπεινόν. καὶ ταῦτ' εἰ | πὼν καὶ μείνας εὐδαί(μων) etc.

5 De Cleanthis morbo extremo cf. Luc. Macrob. 19. Diog. Laërt. VII 176. Ad col. XXVII adnotat Buecheler: „mandat Cleanthes ut successorem quaerant non vitae cupidum sectantemque humilia, sed suis moribus dignum.“ mihi videtur Cleanthes de se ipso loqui, e. gr. δεδοικέναι δ' ἔφη τὸ ἐπιβιδῶναι ζητεῖν etc.

10 477 Ind. Stoic. Herc col. XXVIII 8. ἀλγήσας | δ' οὐ μικρὸν τοῦ βίου | ἀπηλλάγ(η ἐπ' ἄρχοντος 'I) | άσοντας.

col. XXIX. (γεγονέναι Κλε) | άνθην ἐπ' ἄρχον(τος) | Ἀριστοφάνους κα(ὶ) | τὴν σχολὴν δια(κατα) | σχεῖν ἐπ' ἔτη (τ)ριάκ(ον) | τα καὶ (δύο).

Col. XXVIII. quae posui, recte a Comparettio suppleta esse puto; 15 cetera huius columnae, quia incertiora sunt, exscribere nolui.

Col. XXIX. Aristophanes archon fuit 331/0; δύο in fine scriptum esse, Gomperzius probavit.

478 Galenus ὅτι αἱ ποιότητες ἀσώματοι 2 Vol. XIX p. 467K. οὐ φημι δεῖν ἐν καὶ ταῦτόν εἶναι νομίζειν τὸ ἔχον τῷ ἐχομένῳ· οὕτε 20 γὰρ Κλεάνθης ἦν φῦμα, ἐπεὶ συμβεβήκει τοῦτ' αὐτῷ κατὰ τὸ νόσημα, οὕτε Χρύσιππος ἔτι δ' Ἐπίκουρος στραγγουρία, ἐπειδὴ ἐκ τούτου τοῦ πάθους αὐτοῖς συνέβη καταστρέψαι τὸν βίον. οὐκουν οὐδὲ πληγὴ τοῦ ἀέρος ἀήρ ἐστίν etc.

479 Strabo XIII p. 610. ἐντεῦθεν (scil. ex Asso) ἦν Κλεάν- 25 θης, ὁ Στωϊκὸς φιλόσοφος, ὁ διαδεξάμενος τὴν Ζήνωνος τοῦ Κιτιέως σχολήν, καταλιπὼν δὲ Χρυσίππῳ τῷ Σολεῖ.

480 Cicero Acad. Pr. II 73. Quis hunc philosophum (scil. Democritum) non antepōnit Cleanthi, Chrysippo, reliquis inferioris aetatis? qui mihi cum illo collati quintae classis videntur.

30

Scripta.

481 Diogenes Laërt. VII 174. Βιβλία δὲ κάλλιστα καταλέλοιπεν, ἃ ἐστὶ τάδε·

περὶ χρόνου

περὶ τῆς [τοῦ] Ζήνωνος φυσιολογίας δύο

35 τῶν Ἡρακλείτου ἐξηγήσεις τέσσαρα

περὶ αἰσθήσεως

περὶ τέχνης

19 ἔχον scripsi, ἔχειν ed. 20 κατὰ τὸ scripsi, κατ' αὐτὸ ed. 22 spectant haec vocis definitionem Stoicam. 34 τοῦ om. BPLD.

πρὸς Δημόκριτον	
πρὸς Ἀρίσταρχον (n. 500)	
πρὸς Ἡρίλλον	
περὶ ὁρμῆς δύο	
ἀρχαιολογία	5
περὶ θεῶν (n. 543)	
περὶ γιγάντων	
περὶ ὑμεναίου	
περὶ τοῦ ποιητοῦ (n. 526. 535. 549. 592)	
περὶ τοῦ καθήκοντος τρία	10
περὶ εὐβουλίας	
περὶ χάριτος (n. 578—580)	
προτρεπτικός (n. 567?)	
περὶ ἀρετῶν	
περὶ εὐφυνίας	15
περὶ Γοργίππου	
περὶ φθονερείας	
περὶ ἔρωτος	
περὶ ἐλευθερίας	
ἐρωτικὴ τέχνη	20
περὶ τιμῆς	
περὶ δόξης	
πολιτικός	
περὶ βουλῆς	
περὶ νόμων	25
περὶ τοῦ δικάζειν	
περὶ ἀγωγῆς	
περὶ τοῦ λόγου τρία	
περὶ τέλους	
περὶ καλῶν	30
περὶ πράξεως	
περὶ ἐπιστήμης	
περὶ βασιλείας	
περὶ φιλίας	
περὶ συμποσίου	35
περὶ τοῦ ὅτι ἡ αὐτὴ ἀρετὴ [καὶ] ἀνδρὸς καὶ γυναικός	
περὶ τοῦ τὸν σοφὸν σοφιστεύειν	
περὶ χρειῶν	
διατριβῶν δύο	

περὶ ἡδονῆς (n. 558. 530. 552)

περὶ ἰδίων

περὶ τῶν ἀπόρων

περὶ διαλεκτικῆς

5 περὶ τρόπων

περὶ κατηγορημάτων

Ταῦτα αὐτῷ τὰ βιβλία.

Placita.

- 10 482 Diogenes Laërt. VII 41. ὁ δὲ Κλεάνθης ἔξ μέρη φησί (scil. τοῦ κατὰ φιλοσοφίαν λόγου) διαλεκτικόν, ῥητορικόν, ἠθικόν, πολιτικόν, φυσικόν, θεολογικόν.

A. Fragmenta logica et rhetorica.

Utilitas Logicae.

- 15 483 Arrianus Epict. Diss. I 17, 11. ἐκείνο ἀπαρκεῖ ὅτι τῶν ἄλλων ἐστὶ διακριτικὰ καὶ ἐπισκεπτικὰ καί, ὥς ἂν τις εἴποι, μετρητικὰ καὶ στατικὰ (scil. τὰ λογικὰ). τίς λέγει ταῦτα; μόνος Χρύσιππος καὶ Ζήνων καὶ Κλεάνθης; Ἀντισθένης δ' οὐ λέγει;

De Visis.

- 20 484 Sextus adv. math. VII 228. φαντασία οὖν ἐστὶ κατ' αὐτοὺς τύπωσις ἐν ψυχῇ. περὶ ἧς εὐθὺς καὶ διέστησαν. Κλεάνθης μὲν γὰρ ἤκουσε τὴν τύπωσιν κατὰ εἰσοχὴν τε καὶ ἐξοχὴν, ὥσπερ καὶ <τὴν> διὰ τῶν δακτυλίων γιγνομένην τοῦ κηροῦ τύπωσιν. — ib. 372. εἰ γὰρ τύπωσις ἐστὶν ἐν ψυχῇ ἢ φαντασία, ἦτοι κατ' ἐξοχὴν καὶ εἰσοχὴν
25 τύπωσις ἐστίν, ὥς οἱ περὶ τὸν Κλεάνθην νομίζουσιν, ἢ κατὰ ψιλὴν ἑτεροίωσιν γίνεταί κ. τ. λ. — ib. VIII 400. Κλεάνθους μὲν κυρίως ἀκούοντος τὴν μετὰ εἰσοχῆς καὶ ἐξοχῆς νοουμένην (τύπωσιν). — id. Pyrrh. hypotyp. II 70. ἐπεὶ οὖν ἡ ψυχὴ καὶ τὸ ἡγεμονικὸν πνεῦμά ἐστιν ἢ λεπτομερέστερόν τι πνεύματος, ὥς φασιν, οὐ δυνήσεται τις
30 τύπωσιν ἐπινοεῖν ἐν αὐτῷ οὔτε κατ' εἰσοχὴν καὶ ἐξοχὴν, ὥς ἐπὶ τῶν σφραγίδων ὁρῶμεν, οὔτε [κατὰ] τὴν τερατολογουμένην ἑτεροιωτικὴν.

5 τροπῶν B 10 sex partes philosophiae subdivisione ortae ex tribus, quas plerique Stoici statuerunt; neque igitur ab usitata partitione recedit.
22 τὴν addi oportet. 30 κατὰ deleui. || ἑτεροιωτικὴν: Chrysippi doctrinam spectat (Vol. II n. 56).

Περὶ Σημαινόντων.

(Vol. II p. 43 sq.)

485 Varro de lingua lat. V 9. quod si summum gradum non attigero, tamen secundum praeteribo, quod non solum ad Aristophanis sed etiam ad Cleanthis lucubravi.

Secundus gradus explanatur § 7. quo grammatica escendit antiqua, quae ostendit quemadmodum quodque poeta finxerit verbum, confinxerit, declinarit.

486 Philodem. de musica col. 28, 1 p. 79 Kemke: εἰ μὴ τὸ πᾶρὰ Κλεάν(θ)ει λέγειν (τάχ)α θελήσουσ(ι)ν, ὅς φησιν (ἀ)μείνο(ν)ά τε 10 εἶναι τὰ ποιητικὰ | καὶ μ(ουσ)ικὰ παραδείγματα | καί, τοῦ (λόγ)ου τοῦ τῆς φιλοσοφίας Ικανῶ(ς) μὲν ἐξαγ(γ)έλλειν δυναμένον τὰ θε(ι)α καὶ | ἀ(ν)θ(ρ)ώ(πι)να, μὴ ἔχον(τ)ος δὲ | ψειλοῦ τῶν θείων μεγεθῶν | λέξεις οἰκείας, τὰ μέτρο(α) καὶ | τὰ μέλη καὶ τοὺς ῥυθμοὺς | ὥς μάλιστα προσικνεῖσθαι | πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς τῶν | θείων θ(ε)ωρίας. 15

Nomen Cleanthis etiam p. 57, 3 Kemke agnoscitur, sed sententia nulla.

487 Seneca Epist. 108, 10. Nam, ut dicebat Cleanthes, quemadmodum spiritus noster clariorem sonum reddit, cum illum tuba, per longi canalis angustias tractum, patientiore novissimo exitu effudit; sic 20 sensus nostros clariores carminis arta necessitas efficit.

Περὶ Σηματομένων.

(Vol. II p. 48.)

488 Clemens Alex. Strom. VIII 9, 26 p. 930 P. λεκτὰ γὰρ τὰ κατηγορήματα καλοῦσι Κλεάνθης καὶ Ἀρχέδημος.

489 Arrianus Epict. Diss. II 19, 1—4. ὁ κυριεύων λόγος ἀπὸ τοιούτων τινῶν ἀφορμῶν ἠρωτῆσθαι φαίνεται· κοινῆς γὰρ οὔσης μάχης τοῖς τρισὶ τοῦτοις πρὸς ἄλληλα, τῷ [τὸ] „πᾶν παρεληλυθὸς ἀληθὲς ἀναγκαῖον εἶναι,“ καὶ τῷ „δυνατῷ ἀδύνατον μὴ ἀκολουθεῖν,“ καὶ τῷ „[μὴ] δυνατὸν εἶναι ὃ οὐτ’ ἔστιν ἀληθὲς οὐτ’ ἔσται“ συνιδῶν τὴν 30 μάχην ταύτην ὁ Διόδωρος τῇ τῶν πρώτων δυοῖν πιθανότητι συνεχοῦσατο πρὸς παράστασιν τοῦ „μηδὲν εἶναι δυνατὸν ὃ οὐτ’ ἔστιν ἀληθὲς οὐτ’ ἔσται.“ λοιπὸν ὁ μὲν τις ταῦτα τηρήσει τῶν δυοῖν ὅτι „ἔστι τέ τι δυνατὸν, ὃ οὐτ’ ἔστιν ἀληθὲς οὐτ’ ἔσται“ καὶ „δυνατῷ ἀδύνατον οὐκ ἀκολουθεῖ“ „οὐ πᾶν δὲ παρεληλυθὸς ἀληθὲς ἀναγκαῖον ἔστι“ 35 καθάπερ οἱ περὶ Κλεάνθην φέρεσθαι δοκοῦσιν, οἷς ἐπὶ πολὺ συνηγό-

25 περὶ κατηγορημάτων scripsit Cleanthes; cf. ind. Laërt. n. 481. || Archedemi fr. 8 Vol. III p. 262. 28 τὸ del. Upt. 30 μὴ del. Upt.; etiam in S a rec. corr. deletum est. 36 cf. ibid. 9 καὶ Κλεάνθης δ’ ἰδίᾳ γέγραπεν περὶ τοῦτον (scil. περὶ τοῦ κυριεύοντος). Cf. Vol. II n. 283 (Chrysippus).

ρησεν Ἀντίπατρος. οἱ δὲ τᾶλλα δύο, ὅτι „δυνατόν τ' ἐστὶν ὃ οὐτ' ἐστὶν ἀληθὲς οὐτ' ἔσται“ καὶ „πάν παραελλυθὸς ἀληθὲς ἀναγκαῖόν ἐστιν“ „δυνατῷ δ' ἀδύνατον ἀκολουθεῖ.“ τὰ τρία δ' ἐκεῖνα τηρεῖσαι ἀμήχανον, διὰ τὸ κοινὴν εἶναι αὐτῶν μάχην.

5 Cic. de Fato 7, 14. *omnia enim vera in praeteritis necessaria sunt, ut Chrysippo placet, dissentienti a magistro Cleanthe, quia sunt immutabilia nec in falsum e vero praeterita possunt convertere.*

490 Olympiodorus in Plat. Gorg. p. 53 (ed. Jahn nov. ann. philol. suppl. XIV p. 239, 240). Κλεάνθης τοίνυν λέγει ὅτι τέχνη ἐστὶν ἕξις
10 ὁδῷ πάντα ἀνύουσα.

Quintil. Inst. Or. II 17, 41. *nam sive, ut Cleanthes voluit, ars est potestas viam, id est ordinem efficiens.* — Cf. Zeno n. 72sq.

De Rhetorica.

491 Quintilianus Inst. Or. II 15, 34—35. *huic eius substantiae
15 maxime conveniet finitio „rhetoricen esse bene dicendi scientiam.“ nam et orationis omnes virtutes semel complectitur, et protinus etiam mores oratoris, cum bene dicere non possit nisi bonus. idem valet Chrysippi finis ille ductus a Cleanthe „scientia recte dicendi.“*

492 Cicero de finibus IV 7. *Quamquam scripsit artem rhetoricam
20 Cleanthes — sed sic ut siquis obmutescere concupierit, nihil aliud legere debeat.*

B. Fragmenta physica et theologica.

Physicae Fundamenta.

(Vol. II p. 111.)

25 493 Diogenes Laërt. VII 134. δοκεῖ δ' αὐτοῖς ἀρχὰς εἶναι τῶν ὄλων δύο, τὸ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον. τὸ μὲν οὖν πάσχον εἶναι τὴν ἄποιον οὐσίαν, τὴν ὕλην, τὸ δὲ ποιοῦν τὸν ἐν αὐτῇ λόγον, τὸν θεόν. τοῦτον γὰρ αἰδίων ὄντα διὰ πάσης ἀντὶς δημιουργεῖν ἕκαστα. τίθησι δὲ τὸ δόγμα τοῦτο... Κλεάνθης ἐν τῷ περὶ τῶν ἀτόμων.

30 494 Syrianus ad Ar. Metaph. (Aristot. Berol. Vol. V) 892b 14—23. ὥς ἄρα τὰ εἶδη παρὰ τοῖς θεοῖς τούτοις ἀνδράσιν οὔτε πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς τῶν ὀνομάτων συνηθείας παρήγετο, ὥς Χρύσιππος καὶ

12 viam ... ordinem A, via ... ordine B. 14 substantiae (Cleanthis) Kiderlin ann. philol. vol. 131 p. 123, ut Cleanthis fuerit definitio „ἐπιστήμη τοῦ εἶ λέγειν.“ Chrysippi „ἐπιστήμη τοῦ ὁρθῶς λέγειν.“ 29 liber περὶ τῶν ἀτόμων deest in indice Laërtiano n. 481, nisi idem est, qui πρὸς Δημόκριτον vocatur. 31 Socratem dicit Platonem Parmenidem Pythagoreos. De re cf. Vol. II p. 123 n. 360—365.

Ἀρχέδημος καὶ οἱ πλείους τῶν Στωικῶν ὕστερον ᾠήθησαν... οὐ μὴν οὐδ' ἐννοήματά εἰσι παρ' αὐτοῖς αἱ ἰδέαι, ὥς Κλεάνθης ὕστερον εἴρηκεν.

495 Hermiae Irris. Gent. Phil. 14 (DDG p. 654). ἀλλ' ὁ Κλεάνθης ἀπὸ τοῦ φρέατος ἐπάρας τὴν κεφαλὴν καταγελά σου τοῦ δόγμα-⁵τος καὶ αὐτὸς ἀνιμᾷ τὰς ἀληθεῖς ἀρχάς, θεὸν καὶ ὕλην. καὶ τὴν μὲν γῆν μεταβάλλειν εἰς ὕδωρ, τὸ δὲ ὕδωρ εἰς ἀέρα, τὸν δὲ ἀέρα <ἔνω> φέρεσθαι, τὸ δὲ πῦρ εἰς τὰ περίγεια χωρεῖν, τὴν δὲ ψυχὴν δι' ὅλου τοῦ κόσμου διήκειν, ἧς μέρος μετέχοντας ἡμᾶς ἐμψυχοῦσθαι.

496 Probus ad Verg. Ecl. 6,31 p. 10 Keil. *Omnem igitur hanc rerum naturae formam tenui primum et inani mole dispersam refert* (scil. Vergilius) *in quattuor elementa concretam et ex his omnia esse postea effigiata.* <Ita> Stoiici tradunt Zenon Citiaeus et Speusippus (leg. Chrysippus) Soleus et Cleanthes Thasius (leg. Assius).

497 Stobaeus Ecl. I 17, 3 p. 153, 7 W. (Arii Did. fr. 38 Diels). Κλεάνθης δὲ οὕτω πῶς φησιν· ἐκφλογισθέντος τοῦ παντὸς συνίζειν τὸ μέσον αὐτοῦ πρῶτον, εἶτα <κατὰ> τὰ ἐχόμενα ἀποσβέννυσθαι δι' ὅλου. τοῦ δὲ παντὸς ἐξυγρανθέντος, τὸ ἔσχατον τοῦ πυρός, ἀντιτυπήσαντος αὐτῷ τοῦ μέσου, τρέπεσθαι πάλιν <ποιεῖν> εἰς τοῦναντίον, εἰδ' οὕτω τρεπομένον ἄνωθεν φησιν αὔξεσθαι καὶ ἄρχεσθαι διακοσμεῖν²⁰ τὸ ὅλον· καὶ τοιαύτην περιόδον αἰεὶ καὶ διακόσμησιν ποιουμένου τὸν ἐν τῇ τῶν ὅλων οὐσίᾳ τόνον μὴ παύεσθαι. ὥσπερ γὰρ ἐνός τινος τὰ μέρη πάντα φύεται ἐκ σπερμάτων ἐν τοῖς καθήκουσι χρόνοις, οὕτω καὶ τοῦ ὅλου τὰ μέρη, ὧν καὶ τὰ ξῶα καὶ τὰ φντὰ ὄντα τυγχάνει, ἐν τοῖς καθήκουσι χρόνοις φύεται. καὶ ὥσπερ τινὲς λόγοι τῶν μερῶν²⁵ εἰς σπέρμα συνιόντες μίγνυνται καὶ αὐθις διακρίνονται γινομένων τῶν μερῶν, οὕτως ἐξ ἐνός τε πάντα γίνεσθαι καὶ ἐκ πάντων [εἰς] ἐν συγκρίνεσθαι, ὁδῶ καὶ συμφώνως διεξιούσης τῆς περιόδου.

498 Aëtius I 14, 5 (DDG p. 312b). Κλεάνθης μόνος τῶν Στωικῶν τὸ πῦρ ἀπεφύνατο κωνοειδές.³⁰

499 Eusebius praep. evang. XV 15, 7 (Ar. Did. fr. 29 Diels p. 465).

7 μεταβαλεῖν vulgo, corr. Diels. || ἄνω add. Diels, εἰς πῦρ mavult Pearson, quod ad φέρεσθαι non accommodatum est. Fortasse plura exciderunt: τὸν δὲ ἀέρα <εἰς πῦρ καὶ τὸ μὲν πῦρ ἄνω> φέρεσθαι, τὸν δὲ ἀέρα εἰς τὰ περίγεια χωρεῖν. 13 <Ita> add. Keil. 17 κατὰ addidi; subiectum esse τὸ πᾶν probant v. δι' ὅλου. 19 ποιεῖν addidi; ignis non ipse nunc convertitur in contrarium, sed mediam partem globi, quae adhuc paulatim in aquam vertebatur, rursus contrariam mutationem subire cogit. 20 τρεπομένον FP, τρεπόμενον Canter; illud praefero, quia non ignem converti, sed aquosam globi partem constat. || ἄνωθεν scripsi, ἄνω vulgo; ignis in altissima tantum caeli parte relictus nunc ad inferiores regiones paulatim descendens crescit et omnia format atque disponit. 21 τοσαύτην FP, corr. Meineke, 21. 22 τοῦ—τόνον FP, corr. Meineke. 22 requiro: τινος <ζῶον>. 26 γενομένων Meineke. 27 εἰς del. Diels.

ἡγεμονικὸν δὲ τοῦ κόσμου Κλεάνθει μὲν ἤρεσε τὸν ἥλιον εἶναι διὰ τὸ μέγιστον τῶν ἄστρον ὑπάρχειν καὶ πλείστα συμβάλλεσθαι πρὸς τὴν τῶν ὅλων διοίκησιν, ἡμέραν καὶ ἐνιαυτὸν ποιοῦντα καὶ τὰς ἄλλας ὥρας.

Ps. Censorin. I 4 p. 75, 14 Jahn. *et constat quidem (mundus) quatuor elementis terra aqua igne aere. cuius principalem solem quidam putant, ut Cleanthes.* — Diogenes Laërt. VII 139. Aëtius II 4, 16 (DDG p. 332b). Κλεάνθης ὁ Στωϊκὸς ἐν ἡλίῳ ἔφησεν εἶναι τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ κόσμου. — Cicero Acad. pr. II 126. *Cleanthes, qui quasi maiorum est gentium Stoicus, Zenonis auditor, solem dominari et rerum potiri putat.*

500 Plutarchus de facie in orbe lunae c. 6, 3 p. 923a. Ἀρίσταρχον ᾧ εἶπε δεῖν Κλεάνθης τὸν Σάμιον ἀσεβείας προσκαλεῖσθαι τοὺς Ἕλληνας, ὥς κινουῦντα τοῦ κόσμου τὴν ἐστίαν, ὅτι <τὰ> φαινόμενα σώζειν ἀνὴρ ἐπειρᾶτο, μένειν τὸν οὐρανὸν ὑποτιθέμενος, ἐξελίττεσθαι δὲ κατὰ λοξοῦ κύκλου τὴν γῆν, ἅμα καὶ περὶ τὸν αὐτῆς ἄξονα δι-
15 νουμένην.

501 Aëtius II 20, 4 (DDG p. 349b). Κλεάνθης ἑναῖμα νοερόν τὸ ἐκ θαλάττης τὸν ἥλιον.

Cicero de nat. deor. III 37. *Quid enim? non eisdem vobis placet omnem ignem pastus indigere nec permanere ullo modo posse, nisi alitur: ali autem solem, lunam, reliqua astra aquis, alia dulcibus, alia marinis? eamque causam Cleanthes adfert cur se sol referat nec longius progrediatur solstitiali orbi itemque brumali, ne longius discedat a cibo.* — Macrobius Sat. I 23, 2. *ideo enim, sicut et Posidonius et Cleanthes affirmant, solis meatus a plaga, quae usta dicitur, non recedit, quia sub ipsa currit Oceanus, qui terram ambit et dividit.*

Aëtius II 23, 5 (DDG p. 353a). Οἱ Στωϊκοὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑποκειμένης τροφῆς διέρχεσθαι τὸν ἥλιον· ὠκεανὸς δὲ ἐστὶν ἡ γῆ, ἥς τὴν ἀναθυμίασιν ἐπινέμεται.

502 Clemens Alex. Strom. V 8, 48 p. 674 P. οὐκ ἀνέγνωσαν δ' οὗτοι Κλεάνθην τὸν φιλόσοφον, ὃς ἄντικρυς πληκτρον τὸν ἥλιον καλεῖ· ἐν γὰρ ταῖς ἀνατολαῖς, ἐρείδων τὰς αὐγὰς, οἷον πλήσσω τὸν κόσμον εἰς τὴν ἐναρμόνιον πορείαν [τὸ φῶς] ἄγει.

Cf. Plut. de Pyth. orac. c. 16 fin. ὕστερον μέντοι πληκτρον ἀνέθηκαν τῷ θεῷ χρυσοῦν, ἐπιστήσαντες, ὥς ἔοικε, Σκυθῶν λέγοντι
35 περὶ τῆς λύρας,

ἣν ἀρμόζεται

Ζηρὸς εὐειδὴς Ἀπόλλων, πᾶσαν ἀρχὴν καὶ τέλος
συλλαβὼν· ἔχει δὲ λαμπρὸν πληκτρον ἡλίου φάος.

12 τὰ add. Pearson; librum Cleanthis πρὸς Ἀρίσταρχον habet index Laërtianus n. 481. 32 τὸ φῶς seclusi; nam mundus est, qui agitur εἰς τὴν ἐναρμόνιον πορείαν.

503 Cornutus ep. 32 (de Apolline i. e. de Sole locutus). μουσικὸς δὲ καὶ κιθαριστὴς παρεισθῆται τῷ κρούειν ἑναρμονίως πᾶν μέρος τοῦ κόσμου καὶ συνῶδόν αὐτὸν πᾶσι τοῖς [ἄλλοις] μέρεσι ποιεῖν, μηδεμιᾶς αὐτῶν ἐκμελείας ἐν τοῖς οὖσι θεωρουμένης, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν χρόνων πρὸς ἀλλήλους συμμετρίαν ἐπ' ἄκρον ὥς ἐν ὕθμοις τηροῦν-⁵ τος αὐτοῦ καὶ τὰς τῶν ζώων φωνάς, ὥς αὖ τοὺς τῶν ἄλλων σωματίων ψόφους, ἰδίᾳ <διὰ> τὸ ξηραίνεσθαι χρησίμως ὑπ' αὐτοῦ τὸν ἀέρα ἀποδιδόντος καὶ δαίμονίως ἡρμόσθαι πρὸς τὰς ἀκοὰς ποιοῦντος.

504 Cicero de nat. deor. II 40. atque ea (sidera) quidem tota esse ignea duorum sensuum testimonio confirmari Cleanthes putat, tactus¹⁰ et oculorum. nam solis et candor illustrior est quam ullius ignis, quippe qui immenso mundo tam longe lateque colluceat, et is eius tactus est, non ut tepefaciat solum, sed etiam saepe comburat. quorum neutrum faceret, nisi esset igneus. „ergo“, inquit „cum sol igneus sit Oceanique alatur humoribus, quia nullus ignis sine pastu aliquo posset permanere,¹⁵ necesse est aut ei similis sit igni, quem adhibemus ad usum atque victum, aut ei, qui corporibus animantium continetur. — 41. atqui hic noster ignis, quem usus vitae requirit, confector est et consumptor omnium idemque, quocumque invasit, cuncta disturbat ac dissipat. contra ille corporeus vitalis et salutaris omnia conservat, alit, auget, sustinet²⁰ sensuque adficit.“ negat ergo esse dubium, horum ignium sol utri similis sit, cum is quoque efficiat, ut omnia floreat et in suo quaque genere pubescant. quare cum solis ignis similis eorum ignium sit, qui sunt in corporibus animantium, solem quoque animantem esse oportet, et quidem reliqua astra, quae oriantur in ardore caelesti, qui aether vel²⁵ caelum nominatur.

De mundo et de meteoris.

(Vol. II p. 167 et p. 195.)

505 Geminus elem. astron. Petav. Uranolog. p. 53. ὑπὸ τὴν διακεκαυμένην ζώνην τινὲς τῶν ἀρχαίων ἀπεφύναντο, ὧν ἐστὶ καὶ Κλε-³⁰άνθης ὁ Στωικὸς φιλόσοφος, ὑποκεχύσθαι μεταξὺ τῶν τροπικῶν τὸν ὠκεανόν.

506 Stobaeus Ecl. I 26, 1i p. 219, 14 W. (Arii Did. fr. 34 Diels). Κλεάνθης πυροειδῇ τὴν σελήνην, πηλοειδῇ δὲ τῷ σχήματι.

507 Aëtius II 16, 1 (DDG p. 345a 16). Ἀναξαγόρας Δημόκριτος³⁵

3 συνῶδόν Osann, σύνοδον libri. || ἄλλοις seclusi. 6 ὥς αὖ τοὺς scripsi, ὧν αὐτὸς libri. 7 διὰ addidi. || ὑπ' αὐτοῦ scripsi, ὑπὸ libri. 11 solis et candor Klotz, solis calor et candor libri. 15 possit codd., corr. C. F. W. Mueller. 17 atqui cod. Rehdig., atque ceteri. 25 atque item Orellius. 34 πηλοειδῇ libri, corr. Heeren.

Κλεάνθης ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμὰς φέρεσθαι πάντας τοὺς ἀστέρας.
— Galen. hist. phil. 58 (DDG p. 625, 9). Ἀ. καὶ Δ. καὶ Κλεάνθης
ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς φέρεσθαι τοὺς ἀστέρας νομίζουσιν.

508 Aëtius II 14, 2 (DDG p. 343). οἱ μὲν ἄλλοι <Στωικοὶ> σφαι-
5 ρικούς αὐτοὺς, Κλεάνθης δὲ κωνοειδεῖς (scil. τοὺς ἀστέρας). — Ga-
lenus hist. phil. 56a (DDG p. 624, 22). Κλεάνθης κωνοειδεῖς (τοὺς
ἀστέρας). — Achilles Tat. p. 133c. Κλεάνθης αὐτοὺς (sc. τοὺς ἀστέ-
ρας) κωνοειδὲς ἔχειν σχῆμά φησι. — Theodoretus Gr. aff. cur. IV 20.
(p. 105, 15 Ra.) κωνοειδεῖς δὲ Κλεάνθης ὁ Στωικός.

10 509 Philo de provid. II 48 (p. 79 Aucher). Age interim ponamus inter nos universum ingenitum ac sempiternum, iuxta illud quod
suggerit sermo celeberrimorum philosophantium, sicut conscribunt Parmenides, Empedocles, Zeno, Cleanthes aliique divi homines ac velut
verus quidam proprieque sacer coetus. Atqui ex ingenita materia quid
15 miramur si pars aliqua generetur aut corrumpatur, partim per providentiam dei, partim ob rerum ordinem? Namque et ceterorum artificum
unus quisque materiem generare haud solet, sed quam sibi sumit, eam
figurat formatque et artis ordinem ei imponit. — Quare iuxta huius-
modi hypothesin deus materiam primam non generavit sempiternae, sed
20 materia ad usum sumpta, per eam caelum et terram atque species animalium plantarumque et omnia fecit — —* Quod nihilominus nullatenus impedit esse providentiam, etsi una cum materia mundus ingenitus supponatur. — 49. Quomodo? Quia non solum creare et edere materiam proprium est providentiae, verum etiam conservare moderarique, quod
25 est factum.

510 Plutarchus de comm. not. 31 p. 1075d. ἔτι τοίνυν ἐπαγωνιζόμενος ὁ Κλεάνθης τῇ ἐκπυρώσει λέγει τὴν σελήνην καὶ τὰ λοιπὰ
ἄστρα τὸν ἥλιον ἐξομοιώσειν πάντα ἑαυτῷ καὶ μεταβαλεῖν εἰς ἑαυτόν.
ἀλλ' ὅτι <καὶ> οἱ ἀστέρες, θεοὶ ὄντες, πρὸς τὴν ἑαυτῶν φθορὰν συν-
30 εργοῦσι τῷ ἡλίῳ, συνεργοῦντές τι πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν. πολλὺς ἂν
<οὖν> εἴη γέλως ἡμᾶς περὶ σωτηρίας αὐτοῖς προσεύχεσθαι καὶ σωτή-
ρας ἀνθρώπων νομίζειν, οἷς κατὰ φύσιν ἐστὶ τὸ σπεύδειν ἐπὶ τὴν
αὐτῶν φθορὰν καὶ ἀναίρεσιν.

511 Philo de Incorr. Mundi ep. 18 (p. 28 Cumont, p. 505 Mang.).
35 μεταβάλλειν δὲ ἢ εἰς φλόγα ἢ εἰς αὐγὴν ἀναγκαῖον (scil. τὸν κόσμον ἐκπυρωθέντα), εἰς μὲν φλόγα, ὥς ᾤετο Κλεάνθης, εἰς δ' αὐγὴν, ὥς ὁ Χρύσιππος.

512 Stobaeus Ecl. I 20, 1e p. 171, 2 W. (Arii Didymi fr. 36 Diels).

28 ἐξομοιωσάι libri, corr. Zeller. 29 καὶ addidi. 30 συνεργοῦντες post συνεργοῦσι offendit; fortasse ἡλίῳ καὶ πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν. 31 οὖν addidi; sunt verba Plutarchi Cleanthis sententiam refellentis.

Ζήνωνι καὶ Κλεάνθει καὶ Χρυσίπῳ ἀρέσκει τὴν οὐσίαν μεταβάλλειν οἶον εἰς σπέρμα τὸ πῦρ, καὶ πάλιν ἐκ τούτου τοιαύτην ἀποτελεῖσθαι τὴν διακόσμησιν, οἷα πρότερον ἦν.

513 Cicero de nat. deor. II 24. *quod quidem Cleanthes his etiam argumentis docet, quanta vis insit caloris in omni corpore: negat enim esse ullum cibum tam gravem, quin is nocte et die concoquatur; cuius etiam in reliquiis inest calor vis, quas natura respuerit.* (Fortasse etiam quae antecedunt verba ibid. § 23 ex Cleanthe expressa sunt a Posidonio:) *Sic enim res se habet, ut omnia, quae alantur et quae crescant contineant in se vim caloris, sine qua neque ali possent nec crescere.* 10 *Nam omne, quod est calidum et igneum, cietur et agitur motu suo; quod autem alitur et crescit, motu quodam utitur certo et aequabili; qui quam diu remanet in nobis, tam diu sensus et vita remanet; refrigerato autem et extincto calore occidimus ipsi et extinguimur* (secuntur verba supra exscripta).

514 Cornutus ep. 31. Ἡρακλῆς δ' ἐστὶν ὁ ἐν τοῖς ὅλοις τόνος, καθ' ὃν ἡ φύσις ἰσχυρὰ καὶ κραταιὰ ἐστίν, ἀνίκητος καὶ ἀπεριγένητος οὐσα, μεταδοτικὸς ἰσχύος καὶ τοῖς κατὰ μέρος καὶ ἀλλῆς ὑπάρχων. (deinde de Alcumenae et Amphitryonis filio disputat, cuius facta a recentioribus cum dei factis permixta sint, ὥστε δυσδιάκριτα γεγο- 20 νῆναι τὰ τοῦ θεοῦ ἴδια ἀπὸ τῶν περὶ τοῦ ἥρωος ἱστορουμένων) τάχα δ' ἂν ἡ λεοντῇ καὶ τὸ ῥόπαλον ἐκ τῆς παλαιᾶς θεολογίας ἐπὶ τοῦτον μετενηνεγμένα εἴη. — σύμβολον δ' ἂν ἐκάτερον εἴη ῥώμης καὶ γενναϊότητος· ὁ μὲν γὰρ λέων τὸ ἀλκιμώτατον τῶν θηρίων ἐστί, τὸ δὲ ῥόπαλον τὸ καρτερώτατον τῶν ὅπλων. καὶ τοξότης δ' ἂν ὁ θεὸς 25 παρεισάγοιτο κατὰ τε τὸ πανταχοῦ διῆκνεῖσθαι καὶ κατὰ τὸ ἐντονόν τι ἔχειν καὶ τὴν τῶν βελῶν φορὰν. — οἰκείως δὲ παρέδοσαν αὐτὸν Κῆροι τῇ Ἥβῃ συνοικοῦντα, ὥς ὁλοσχερέστερον αὐτὸ τὸ <σῶμα ἦ> τὴν διάνοιαν ὄντα. ὥς γὰρ <φησὶν ὁ Εὐριπίδης>

νέων τι δρᾶν μὲν εὐτονώτεραι χεῖρες,

ψυχὰς δ' ἀμείνους τῶν γεραιτέρων πολὺ.

ὑπονοῶ δὲ καὶ τὴν παρ' Ὀμφάλλῃ λατρεῖαν ἐκείνῳ πιθανώτερον εἶναι προσήκειν, ἐμφαινόντων πάλιν διὰ τούτου τῶν παλαιῶν ὅτι καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους ὑποτάττειν δεῖ ἑαυτοὺς τῷ λόγῳ καὶ τὰ ὑπὸ τούτου προσταττόμενα ποιεῖν, εἰ καὶ θηλύτερόν τι κατὰ τὴν θεωρίαν καὶ τὴν 35 λογικὴν σκέψιν προσπίπτει, τῆς ὁμφῆς, ἣν οὐκ ἀτόπως ἂν δόξαιεν

16 τόνος scribitur necessario, λόγος libri. 18 ἀνίκητος—οὐσα verba a Langio iniuria proscripta. 28 αὐτὸ τὸ <σῶμα ἦ> scripsi, αὐτὸν libri. 29 φησὶν ὁ Εὐριπίδης supplēvi; frg. est Bellerophontis Eur. 293 N. 32 πιθανώτερον V², πιθανώτερον vulgo. 36 genit. τῆς ὁμφῆς recte se habet; opponitur ad τούτον (scil. τοῦ λόγον). — Totum fere caput adscripsi, quia omnia ex Cleanthe sumpta

Ὁμφάλην προσηγορευκέναι. Τοὺς δὲ δώδεκα ἄθλους ἐνδέχεται μὲν ἀναγαγεῖν οὐκ ἄλλοτρίως ἐπὶ τὸν θεόν, ὥς καὶ Κλεάνθης ἐποίησεν· οὐ δεῖ δὲ δοκεῖν πανταχοῦ τὸ εὐρεσίλογον πρὸς βεβύειν.

De animalibus.

5 515 Plutarchus πότερα τῶν ζώων φρονιμώτερα ep. 11 p. 967e. ὁ μὲν οὖν Κλεάνθης ἔλεγε, καίπερ οὐ φάσκων μετέχειν λόγου τὰ ζῷα, τοιαύτῃ θεωρίᾳ παρατυχεῖν· μύρμηκας ἔλθειν ἐπὶ μυρμηκιῶν ἐτέρων μύρμηκα νεκρὸν φέροντας· ἀνιόντας οὖν ἐκ τῆς μυρμηκιᾶς ἐτέρους οἷον ἐντυγχάνειν αὐτοῖς καὶ πάλιν κατέρχεσθαι· καὶ τοῦτο δις ἢ τρίς
10 γενέσθαι· τέλος δὲ τοὺς μὲν κάτωθεν ἀνενεργεῖν ὥσπερ λύτρα τοῦ νεκροῦ σκώληκα, τοὺς δ' ἐκείνων ἀραμένους, ἀποδόντας δὲ τὸν νεκρὸν οἴχεσθαι. — Aelianus Nat. An. VI 50. Κλεάνθην τὸν Ἀσσιον κατηνάγκασε καὶ ἄκοντα εἶξαι καὶ ἀποστῆναι τοῖς ζώοις τοῦ καὶ ἐκεῖνα λογισμοῦ μὴ διαμαρτάνειν, ἀντιλέγοντα ἰσχυρῶς καὶ κατὰ κράτος,
15 ἱστορίᾳ τοιαύτῃ, φασίν. ἔτυχεν ὁ Κλεάνθης καθήμενος καὶ μέντοι καὶ σχολὴν ἄγων μακροτέραν ἄλλως· οὐκοῦν μύρμηκες παρὰ τοῖς ποσὶν ἦσαν αὐτῷ πολλοί· ὁ δὲ ἄρα ὁρᾷ ἐξ ἀτραποῦ τινος ἐτέρας νεκρὸν μύρμηκα μύρμηκας ἄλλους κομίζοντας εἰς οἶκον ἐτέρων καὶ ἐαυτοῖς οὐ συντροφῶν, καὶ ἐπὶ γε τῷ χέλει τῆς μυρμηκιᾶς ἐστῶτας αὐτῷ
20 νεκρῷ, καὶ ἀνιόντας κάτωθεν ἐτέρους καὶ συνόντας τοῖς ξένοις ὥς ἐπὶ τινι, εἴτα κατιόντας τοὺς αὐτούς, καὶ πλεονέκεις τοῦτο· καὶ τελειῶντας σκώληκα, οἷονεὶ λύτρα, κομίσαι· τοὺς δὲ ἐκείνων μὲν λαβεῖν, προέσθαι δὲ ὅνπερ οὖν ἐπήγοντο νεκρὸν· καὶ ἐκείνους ὑποδέξασθαι ἀσμένως, ὥς νιδὸν κομιζομένους ἢ ἀδελφόν.

25 516 Clem. Alex. Strom. VII 6, 33 p. 849 P. διὸ καὶ Κλεάνθης φησὶν ἀνθ' ἁλῶν αὐτοὺς (scil. τοὺς ὄς) ἔχειν τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ σαπῇ τὰ κρέα. Cf. Vol. II p. 206.

517 Stobaeus Floril. 4, 90 Vol. I p. 240 Hense. Κλεάνθης ἔφη τοὺς ἀπαιδεύτους μόνῃ τῇ μορφῇ τῶν θηρίων διαφέρειν.

30 Idem Stob. Ecl. II 31, 64 p. 212, 22 W.

De anima hominis.

518 Tertullianus de An. c. 5. vult et Cleanthes non solum corporis lineamentis, sed et animae notis similitudinem parentibus in filios respondere de speculo, scilicet morum et ingeniorum et adfectuum: cor-
35 poris autem similitudinem et dissimilitudinem capere: et animam ita

esse probabile est, cuius de tensione (τόνος) doctrina Herculis fabula illustratur. Nam iure me τόνος pro λόγος scripsisse in capitis initio, tota oratio clamat.
35 ante „et“ interpunxit Pearson, sublata interpunctione post „animam“.

que corpus, similitudini vel dissimilitudini obnoxiam. item corporalium et incorporealis passionibus inter se non communicare. porro et animam compati corpori, cui laeso ictibus, vulneribus, ulceribus condolescit, et corpus animae, cui adflictae cura, angore, amore coaegrescit, per detrimentum socii vigoris, cuius pudorem et pavorem rubore atque pallore testetur. igitur anima corpus ex corporalium passionum communicatione.

Nemesius de nat. hom. p. 32. ὁ Κλεάνθης τοιόνδε πλέκει συλλογισμόν· οὐ μόνον, φησίν, ὅμοιοι τοῖς γονεῦσι γινόμεθα κατὰ τὸ σῶμα ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν τοῖς πάθεσι, τοῖς ἡδέεσι, ταῖς διαθέσεσι. σώματος δὲ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἐνόμοιον, οὐχὶ δὲ ἀσώματος, σῶμα ἄρα ἢ ψυχὴ . . . ἔτι δὲ ὁ Κλεάνθης φησίν· οὐδὲν ἀσώματος συμπάσχει σώματι, οὐδὲ ἀσώματ' ὁ σῶμα, ἀλλὰ σῶμα σώματι· συμπάσχει δὲ ἢ ψυχὴ τῷ σώματι νοσοῦντι καὶ τεμνομένῳ· καὶ τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ· αἰσχυνομένης γοῦν ἐρυσθρὸν γίνεται καὶ φοβουμένης ὥχρον· σῶμα ἄρα ἢ ψυχὴ.

Tertullianus de An. c. 25. unde oro te similitudine animae quod parentibus de ingeniis respondemus secundum Cleanthis testimonium, si non ex animae semine educimur? Cf. Panaetium ap. Cic. Tusc. I 79.

519 Eusebius praep. evang. XV 20, 2 (Ar. Did. fr. 39 Diels). περὶ δὲ ψυχῆς Κλεάνθης μὲν τὰ Ζήνωνος δόγματα παρατιθέμενος πρὸς σύγκρισιν τὴν πρὸς τοὺς ἄλλους φυσικοὺς φησιν, ὅτι Ζήνων τὴν ψυχὴν λέγει αἰσθητικὴν ἀναθυμίασιν, καθάπερ Ἡράκλειτος. βουλόμενος γὰρ ἐμφανίσαι, ὅτι αἱ ψυχαὶ ἀναθυμιώμεναι νοεραὶ αἰεὶ γίνονται, εἵκασεν αὐτὰς τοῖς ποταμοῖς λέγων οὕτως „ποταμοῖσι τοῖσιν αὐτοῖσιν ἐμβαλνόνσιν ἕτερα καὶ ἕτερα ὕδατα ἐπιρρεῖ.“ καὶ „ψυχαὶ δὲ ἀπὸ τῶν ὑγρῶν ἀναθυμιῶνται.“ ἀναθυμίασιν μὲν οὖν ὁμοίως τῷ Ἡρακλείτῳ τὴν ψυχὴν ἀποφαίνει Ζήνων· αἰσθητικὴν δὲ αὐτὴν εἶναι διὰ τοῦτο λέγει etc. — Cf. Zeno n. 141.

520 Longinus ap. Euseb. praep. evang. XV 21, 3. Ζήνωνι μὲν γὰρ καὶ Κλεάνθει νεμεσήσειέ τις ἂν δικαίως οὕτω σφόδρα ὑβριστικῶς περὶ αὐτῆς (scil. ψυχῆς) διαλεχθεῖσι καὶ ταὐτὸν ἄμφω τοῦ στερεοῦ σώματος εἶναι τὴν ψυχὴν ἀναθυμίασιν φήσασιν. — Theodoret. gr. aff. cur. V 27 p. 130, 2 Ra. ἄμφω γὰρ (Ζήνων καὶ Κλεάνθης) τοῦ στερεοῦ σώματος εἶναι τὴν ψυχὴν ἀναθυμίασιν.

521 Galenus de Hippocr. et Plat. plac. II 8 (V p. 283 K., p. 248 ed. Iu. Mueller). εἰ δέ γε ἔποιτο (scil. Διογένης ὁ Βαβυλώνιος) Κλεάνθης

1 obnoxiam Hicks, obnoxium libri.

5 socii libri, scilicet Ursinus.

21 αἰσθητὴν ἢ ἀναθυμίασιν libri, corr. Wellmann.

22 ἕτερα αἰεὶ exspectat Diels, iure ni fallor.

24 Heracliti fr. 42 Byw.; de verbis ψυχαὶ ἀναθυμιῶνται cf. Zeno fr. 141 adn.

31 αἵματος coni. Stein Psychol. d. Stoa I p. 107, quod propter στερεοῦ probabile non est.

4 coaegrescit Latinus, cohaerescit

6 communicatione scripsi, commutatione libri.

31 αἵματος coni. Stein Psychol. d. Stoa I p. 107, quod propter στερεοῦ probabile non est.

ἀνθ' αὐτοῦ καὶ Χρύσιππος καὶ Ζήνωνι τρέφεσθαι μὲν ἐξ αἵματος φήσαντι
τὴν ψυχὴν, οὐσίαν δ' αὐτῆς ὑπάρχειν τὸ πνεῦμα etc.

Vol. II, 223, 107. 117

Reh. Ps. I 218, 3

522 Diogenes Laërt. VII 157. Κλεάνθης μὲν οὖν πάσας ἐπιδια-
μένειν (scil. τὰς ψυχὰς) μέχρι τῆς ἐκπυρώσεως, Χρύσιππος δὲ τὰς
5 τῶν σοφῶν μόνον.

523 Aëtius IV 5, 11 (DDG p. 392b 1). Πυθαγόρας, Ἀναξαγόρας,
Πλάτων, Ξενοκράτης, Κλεάνθης θύραθεν εἰσκήρυνεσθαι τὸν νοῦν.
qui hoc de Cleanthe dixit, philosophum male intellexisse videtur.

524 Scholiasta ad. Nic. Ther. 447, p. 36, 12 Keil. κραντήρες λέ-
10 γονται οἱ ὕστερον ἀναβαίνοντες ὀδόντες παρὰ τὸ κραίνειν καὶ ἀπο-
πληροῦν τὴν ἡλικίαν. νεωτέρων γὰρ ἤδη ἡμῶν γενομένων φύονται
οἱ ὀδόντες οὗτοι. Κλεάνθης δὲ σωφρονιστῆρας αὐτοὺς καλεῖ. νῦν
ἀπλῶς τοὺς ὀδόντας. σωφρονιστῆρες δὲ διὰ τὸ ἅμα τῷ ἀνιέναι αὐ-
τοὺς καὶ τὸ σῶφρον τοῦ νοῦ λαμβάνειν ἡμᾶς.

15 525 Seneca Epist. 113, 18. *inter Cleanthem et discipulum eius
Chrysippum non convenit quid sit ambulatio: Cleanthes ait spiritum
esse a principali usque in pedes permissum; Chrysippus ipsum principale.*

526 Apollonius soph. lex. Homer. p. 114 ed Bekk. s. v. μῶλυ (κ 305)
Κλεάνθης δὲ ὁ φιλόσοφος ἀλληγορικῶς φησι δηλοῦσθαι τὸν λόγον,
20 δι' οὗ μολύονται αἱ ὁρμαὶ καὶ τὰ πάθη.

De Fato.

(Cf. n. 551. Vol. II p. 264.)

527 Epictet. Man. c. 53.

ibid. Pöhlz Frisch. 142.
cf. ib. 187

ἄγον δέ μ', ὦ Ζεῦ, καὶ σύ γ' ἡ πεπωμένη,
ὅποι ποθ' ὑμῖν εἰμὶ διατεταγμένος,
ὥς ἔψομαι γ' ἄοκνος· ἦν δέ γε μὴ θέλω
κακὸς γενόμενος, οὐδὲν ἥτιον ἔψομαι.

Analog an Eur. Hec.
346; Pöhlz 204

Vs. 1 affert Arrian. Epict. diss. II 23, 42 III 22, 95 IV 4, 34.

Vs. 1. 2 idem IV 1, 131. Seneca Epist. 107, 10. *et sic adloquamur Iovem*
30 *cuius gubernaculo moles ista dirigitur, quemadmodum Cleanthes noster*
versibus disertissimis adloquitur; quos mihi in nostrum sermonem mu-

4 τὰς μέχρι τῆς P, τὰς μέχρι (om. τῆς) BL. 5 μόνων BP. 11 fortasse:
τελεωτέρων. 20 μολύονται scripsi, μολύνονται vulgo. 24 γ' neque in Disser-
tationum codice Saibantino neque in Enchiridii codicibus a prima manu scrip-
tum est, sed aut σὺ ἢ αὐτὸ καὶ ἡ; γε habent correctores et apogr. codicis S,
habet Vettius Valens Anthol. astrol. VI 8 (in cod. Hamburg. „Math. Gr. III 40“
saec. XVII f. 116v). 26 γε om. Vettius. 27 κακὸς γενόμενος αὐτὸ τοῦτο
πίσσομαι Vettius (De loco Vettii me certiorum fecit Usener, qui lectionem eius
in vs. 4 praeferendam putat).

tare permittitur Ciceronis disertissimi viri exemplo. si placuerint, boni consules; si displicuerint, scies me in hoc secutum Ciceronis exemplum.

duc, o parens celsique dominator poli,
quocumque placuit; nulla parendi mora est.
adsum impiger. fac nolle, comitabor gemens,
malusque patiar, quod pati licuit bono.
ducunt volentem fata, nolentem trahunt.

De Natura Deorum.

(Vol. II p. 299.)

528 Cicero de nat. deor. II 13—15. Cleanthes quidem noster 10
quattuor de causis dixit, in animis hominum informatas deorum esse
notiones. primam posuit eam, de qua modo dixi, quae orta esset ex
praesensione rerum futurarum; alteram, quam ceperimus ex magnitu-
dine commodorum, quae percipiuntur caeli temperatione, fecunditate ter-
rarum, aliarumque commoditatum complurium copia; 14. tertiam quae 15
terraret animos fulminibus, tempestatibus, nimbis, nivibus, grandinibus,
vastitate, pestilentia, terrae motibus et saepe fremitibus, lapideisque im-
bribus et guttis imbrium quasi cruentis, tum labibus aut repentinis ter-
rarum hiatibus, tum praeter naturam hominum pecudumque portentis,
tum facibus visis caelestibus, tum stellis iis, quas Graeci cometas, nostri 20
cincinnatas vocant ... tum sole geminato ... quibus exterriti homines
vim quandam esse caelestem et divinam suspicati sunt. 15. quartam
causam esse, eamque vel maximam, aequabilitatem motus conversionum-
(que) caeli, solis, lunae, siderumque omnium distinctionem, varietatem,
pulchritudinem, ordinem, quarum rerum aspectus ipse satis indicaret 25
non esse ea fortuita. — Cic. de nat. deor. III 16. nam Cleanthes, ut
dicebas, quattuor modis formatas in animis hominum putat deorum esse
notiones. unus is modus est ... qui est susceptus ex praesensione rerum
futurarum. alter ex perturbationibus tempestatum et reliquis motibus.
tertius ex commoditate rerum quas percipimus et copia. quartus ex astro- 30
rum ordine caelique constantia.

529 Sextus adv. math. IX 88. ὁ δὲ Κλεάνθης οὕτως συνηρώτα·
εἰ φύσις φύσεώς ἐστι κρείττων, εἴη ἂν τις ἀρίστη φύσις· εἰ ψυχὴ
ψυχῆς ἐστι κρείττων, εἴη ἂν τις ἀρίστη ψυχὴ· καὶ εἰ ζῶν τοίνυν
κρείττον ἐστὶ ζῶον, εἴη ἂν τι κράτιστον ζῶον. οὐ γὰρ εἰς ἄπειρον 35
ἐκπίπτειν πέφυκε τὰ τοιαῦτα. ὥσπερ οὖν οὔτε ἡ φύσις ἐδύνάτο ἐπ’

18 labibus Gulielmus, lapidibus libri. 23 conversionumque Vahlen, con-
versionem cod. 36 οὐδὲ libri, corr. Bekker.

ἄπειρον αὐξεσθαι κατὰ τὸ κρείττον οὐθ' ἡ ψυχὴ, οὐδὲ τὸ ζῶον.
 (89) ἀλλὰ μὴν ζῶον ζῶον κρείττον ἔστιν, ὥς ἵππος χελώνης, εἰ τύχοι,
 καὶ ταῦρος ὄνον καὶ λέων ταύρον· πάντων δὲ σχεδὸν τῶν ἐπιγείων
 ζῴων καὶ σωματικῇ καὶ ψυχικῇ διαθέσει προέχει τε καὶ κρατιστεύει
 ὁ ἄνθρωπος. τοίνυν κράτιστον ἂν εἴη ζῶον καὶ ἄριστον. (90) καί-
 <τοι> οὐ πάντις ὁ ἄνθρωπος κράτιστον εἶναι δύναται ζῶον, οἶον
 εὐθέως ὅτι διὰ κακίας πορεύεται τὸν πάντα χρόνον, εἰ δὲ μή γε, τὸν
 πλείστον (καὶ γὰρ εἴ ποτε περιγένοιτο ἀρετῆς, ὅψις καὶ πρὸς ταῖς τοῦ
 βίου δυσμαίεσι περιγίγνεται), ἐπὶ κηρόν τ' ἔστι καὶ ἀσθενὲς καὶ μυρῖων
 δεόμενον βοηθημάτων, καθάπερ τροφῆς καὶ σκεπασμάτων καὶ τῆς ἄλ-
 λης τοῦ σώματος ἐπιμελείας, πικροῦ τινος τυράννου τρόπον ἐφεστιώ-
 τος ἡμῖν καὶ τὸν πρὸς ἡμέραν δασμὸν ἀπαιτοῦντος, καὶ εἰ μὴ παρ-
 ἔχοιμεν ὥστε λούειν αὐτὸ καὶ ἀλείφειν καὶ περιβάλλειν καὶ τρέφειν,
 νόσους καὶ θάνατον ἀπειλοῦντος. ὥστε οὐ τέλειον ζῶον ὁ ἄνθρωπος,
 ἀτέλεις δὲ καὶ πολὺ κεχωρισμένον τοῦ τελείου. (91) τὸ δὲ τέλειον
 καὶ ἄριστον κρείττον μὲν ἂν ὑπάρχοι ἀνθρώπου καὶ πάσαις ταῖς ἀρε-
 ταῖς συμπεπληρωμένον καὶ παντὸς κακοῦ ἀνεπίδεκτον· τοῦτο δὲ οὐ
 διοίσει θεοῦ. ἔστιν ἄρα θεός. — cf. Cic. de nat. deor. II 33—36.

530 Cicero de nat. deor. I 37. Cleanthes autem, qui Zenonem
 20 *audivit una cum eo, quem proxime nominavi (scil. Aristone), tum ip-
 sum mundum deum dicit esse,*

*tum totius naturae menti atque animo tribuit hoc nomen,
 tum ultimum et altissimum atque undique circumfusum et extre-
 mum omnia cingentem atque complexum ardorem, qui aether nominetur,*
 25 *certissimum deum iudicat;*

*idemque quasi delirans in iis libris, quos scripsit contra vo-
 luptatem,*

*tum fingit formam quandam et speciem deorum,
 tum divinitatem omnem tribuit astris,
 30 tum nihil ratione censet divinius.*

531 Philodemus περὶ εὐσεβ. c. 9 (DDG p. 544). λόγον ἡγούμ(ενον
 τῶν) ἐν <τ>ῷ κόσμῳ).

Cicero de nat. deor. I 37. *tum nihil ratione censet esse divinius.*
 Philodemi frustulum ad Cleanthem probabiliter refertur, cum
 35 *propter locum, quem inter fragmenta obtinet (p. 75 Gomp.) tum propter*
Ciceronis similitudinem; qui hunc locum libris κατὰ τῆς ἡδονῆς tribuit.

532 Aëtius I 7, 17 (DDG p. 302 b 15). Διογένης καὶ Κλεάνθης
 καὶ Οἰνοπίδης (τὸν θεόν) τὴν τοῦ κόσμου ψυχὴν.

1 οὐδὲ necessario scribitur, οὔτε libri.
 ἀλλὰ Bk.

5 καί<τοι> Wachsm.; καὶ libri;

Cicero de nat. deor. I 37. *tum totius naturae menti atque animo tribuit hoc nomen.* — Minucius Octav. XIX 10. *Theoprastus et Zeno et Chrysippus et Cleanthes sunt et ipsi multiformes, sed ad unitatem providentiae omnes revolvuntur. Cleanthes enim mentem, modo animum, modo aethera, plerumque rationem Deum disseruit.* 5

533 Tertullianus Apol. 21. *haec Cleanthes in spiritum congerit quem permeatorem universitatis affirmat.*

534 Cicero de nat. deor. I 37. *tum ultimum et altissimum atque undique circumfusum et extremum omnia cingentem atque complexum ardorem, qui aether nominetur, certissimum deum iudicat.* — Lactantius 10 Inst. I 5. *Cleanthes et Anaximenes aethera dicunt esse summum Deum.*

535 Plutarchus de aud. poët. 11 p. 31d. *δεῖ δὲ μηδὲ τῶν ὀνομάτων ἀμελῶς ἀκούειν, ἀλλὰ τὴν μὲν Κλεάνθους παιδιὰν παρατεῖσθαι. κατειργωνεύεται γὰρ ἔστιν ὅτε προσποιούμενος ἐξηγείσθαι τὸ (Γ 320)* 15

Zeῦ πάτερ Ἰδιθεὺν μεδέων

καὶ τὸ (Π 233)

Zeῦ ἕνα Δωδωναίε

κελεύων ἀναγινώσκειν ὑφ' ἑν, ὡς τὸν ἐκ τῆς γῆς ἀναθυμιάμενον ἀέρα διὰ τὴν ἀνάδοσιν ἀναδωδωναῖον ὄντα. 20

Schol. BL Hom. Π 233

Zeῦ ἕνα Δωδωναίε]

τινὲς δὲ ἀναδωδωναίε ὑφ' ἑν παρὰ τὴν ἀνάδοσιν τῶν ἀγαθῶν.

536 Plutarchus de comm. not. 31 p. 1066a. *ἀλλὰ Χρύσιππος καὶ Κλεάνθης ἐμπεπληρότες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῷ λόγῳ θεῶν τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν, τὸν ἀέρα, τὴν θάλατταν, οὐδένα τῶν τοσούτων ἄφθαρτον οὐδ' αἰδίδιον ἀπολελοίπασι, πλὴν μόνου τοῦ Διός, εἰς ὃν πάντας καταναλίσκουσι τοὺς ἄλλους . . . ταῦτα δὲ οὐ . . . τοῖς δόγμασιν ἔπεται, ἀλλ' αὐτοὶ μέγα βοῶντες ἐν τοῖς περὶ θεῶν καὶ προνοίας εἰμαμένης τε καὶ φύσεως γραμμασι διαβρόχην λέρουσι, τοὺς ἄλλους θεοὺς ἅπαντας εἶναι γεγονότας καὶ φθαρησομένους ὑπὸ πυρός, τηκτοὺς κατ' αὐτοὺς ὥσπερ κηρίους ἢ κατιτερίλους ὄντας.* 30

537 Stobaeus Ecl. I 1, 12 p. 25, 3. *Κλεάνθους.*

Κύδιστ' ἀθανάτων, πολυώνυμε, παγκρατὲς αἰεὶ,

Zeῦ, φύσεως ἀρχηγέ, νόμον μέτα πάντα κυβερνῶν, 35

χαῖρε· σὲ γὰρ πάντεσσι θέμις θνητοῖσι προσανδάν.

ἐκ σοῦ γὰρ γένος* εἶς' ἤχου μίμημα λαχόντες

6 antecedunt verba in Zenonis frg. n. 160 posita.

Brunck. 36 πᾶσι F, corr. Scaliger.

37 εἶς' scripsi, ut metrum sanarem; ἐσμέν F, quod ex Arati versu: τοῦ γὰρ καὶ γένος εἰμὲν facile potuit irrepere. ἤχον μίμημα multis illud coniecturis temptatum recte dici puto de musica vel

Frähselt
Bullekati Theilov, Fz. Tischbe (1947) 162, 45

Zu hymn. Ton erhebt sich auch Mart. Ant. 4, 23

- 5 μῶνοι, ὅσα ζῶει τε καὶ ἔρπει θνήτ' ἐπὶ γαίαν·
 τῷ σε καθυμνήσω καὶ σὸν κράτος αἰὲν αἰέσω.
 σοὶ δὴ πᾶς ὁδε κόσμος, ἐλίσσόμενος περὶ γαίαν,
 πεύθεται, ἢ κεν ἄγῃς, καὶ ἐκὼν ὑπὸ σείο κρατεῖται·
 5 τοῖον ἔχεις ὑποεργὸν ἀνικῆτοις ὑπὸ χειρὶν
 10 ἀμφίκη, πυρρόντα, ἀειζῶντα κεραυνόν· *Franklin Bos Blücher: Polyz. 1847*
 τοῦ γὰρ ὑπὸ πληγῆς φύσεως πάντ' ἔργα <τελείται>·
 15 *κεραυνῶ* ᾧ σὺ κατευθύνεις κοινὸν λόγον, ὃς διὰ πάντων
 φοιτᾷ, μιννύμενος μεγάλοις μικροῖς τε φάεσσι·
 10 ᾧ σὺ τόσος γεγαῶς ὑπατος βασιλεὺς διὰ παντός.
 15 οὐδέ τι γίγνεται ἔργον ἐπὶ χθονὶ σοῦ δίχα, δαίμων,
 οὔτε κατ' αἰθέριον θεῖον πόλον οὔτ' ἐνὶ πόντῳ,
 πλὴν ὅποσα ῥέξουσι κακοὶ σφετέραισιν ἀνοταῖς·
 15 ἀλλὰ σὺ καὶ τὰ περισσὰ ἐπίστασαι ἄρτια θεῖναι,
 καὶ κοσμεῖν τῆκοσμα καὶ οὐ φίλα σοὶ φίλα ἐστίν.
 20 ὧδε γὰρ εἰς ἕν πάντα συνήρμοκας ἐσθλὰ κακοῖσιν,
 ὥσθ' ἕνα γίνεσθαι πάντων λόγον αἰὲν ἑόντα,
 ὃν φεύγοντες ἑῶσιν ὅσοι θνητῶν κακοὶ εἰσὶ,
 20 δύσμοροι, οἳ τ' ἀγαθῶν μὲν αἰεὶ κτήσιν ποθέοντες
 οὔτ' ἐσορῶσι θεοῦ κοινὸν νόμον, οὔτε κλύουσιν,
 25 ᾧ κεν πειθόμενοι σὺν νῷ βίον ἐσθλὸν ἔχοιεν.
 αὐτοὶ δ' αὖθ' ὀρμῶσιν ἄνοι κακὸν ἄλλος ἐπ' ἄλλο,
 οἳ μὲν ὑπὲρ δόξης σπονδὴν δυσέριστον ἔχοντες,
 οἳ δ' ἐπὶ κερδοσύνας τετραμμένοι οὐδενὶ κόσμῳ,
 25 ἄλλοι δ' εἰς ἄνεσιν καὶ σώματος ἡδέα ἔργα.
 30 <ἀλλὰ κακοῖς ἐπέκυσαν>, ἐπ' ἄλλοτε δ' ἄλλα φέρονται
 σπεύδοντες μάλα πάμπαν ἐναντία τῶνδε γενέσθαι.
 ἀλλὰ Ζεὺ πάνθῳρε, κελαινεφές, ἀρχικέρινε, *32-5 Polyz. 1847*
 ἀνθρώπους <μὲν> ῥύον ἀπειροσύνης ἀπὸ λυγρῆς,
 30 ἦν σὺ, πάτερ, σκέδασον ψυχῆς ἄπο, δὸς δὲ κυρῆσαι

cantu, qui sonis aliquid imitatur; eo refertur τῷ v. 6. 2 αἰέσω F, αἰέσω
 vulgo. 3 δὲ F, corr. Scaliger. 4 σοῖο F, corr. Ursinus. 5 ἐνὶ χειρὶν
 Brunck. 7 ἔργα <τελείται> scripsi, ἔρηγα F, unde Ursinus scripsit ἐρρίγασιν;
 sed πάντα substantivum desiderat. Cum de fulmine loquitur Cleanthes, de toto
 igni divino cogitat. 8 λόγον κοινόν F, corr. Ursinus. 9 μεγάλων μικροῖσι F,
 corr. Brunck. 10 ᾧ σὺ τόσος scripsi, ὡς τόσος F; damnat versum 14 Pearson,
 ante eum lacunam statuit Wachsm. 12 ἐνὶ Brunck, ἐπὶ F. 14 περισσὰ <τ'>
 Sauppe. 15 τῆκοσμα Sauppe, τὰ ἄκοσμα F. 16 ἅπαντα Brunck. 17 λό-
 γων F, corr. Ursinus. || ἐόντων F, corr. Brunck. 21 οἳ F, corr. Ursinus.
 22 ἄνοι Wachsm. (ut oppositum sit verbis σὺν νῷ v. 25), ἄνευ F. || κακοῦ F,
 corr. Sauppe. || ἄλλα F, corr. Sauppe. 26 <ἀλλὰ κακοῖς ἐπέκυσαν> exempli
 causa lacunam supplevi. || φέροντες F, corr. Meineke. 28 ἀρχικέρινε F,
 corr. Meineke. 29 μὲν add. Scaliger, εἰρῆσαι maluit Petersen.

35 γνώμης, ἣ πίσυνος σὺ δίκης μέτα πάντα κυβερνᾷς,
 ὅφρ' ἂν τιμηθέντες ἀμειβώμεσθ' αὖ σε τιμῇ,
 ὑμνοῦντες τὰ σὰ ἔργα διηνεκές, ὥς ἐπέοικε
 θνητὸν ἐόντ', ἐπεὶ οὔτε βροτοῖς γέρας ἄλλο τι μείζον,
 οὔτε θεοῖς, ἢ κοινὸν αἰὲ νόμον ἐν δίκῃ ὑμνεῖν. 5

538 Epiphanius adv. Haeres. III 2, 9 (III 37) DDG p. 592, 30.
 Κλεάνθης τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν λέγει εἶναι τὰς ἡδονάς, καὶ ἄνθρω-
 πον ἐκάλει μόνην τὴν ψυχὴν, καὶ τοὺς θεοὺς μυστικὰ σχήματα ἔλεγεν
 εἶναι καὶ κλήσεις ἱεράς, καὶ θαυματοῦχον ἔφασκεν εἶναι τὸν ἥλιον, καὶ
 τὸν κόσμον μυστήριον καὶ τοὺς κατόχους τῶν θείων τελεστὰς ἔλεγε. 10

539 Philodemus περὶ εὐσεβ. cp. 13 (DDG p. 547b). ἐν δὲ τῷ
 δευτέρῳ (scil. περὶ θεῶν Χρύσιππος) τὰ τ(ε) εἰς Ὀρφέα (καὶ
 Μ)ουσαῖον ἀναφε(ρόμ)ε(ν)α καὶ τ(α) παρ' (Ο)μήρῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ
 Εὐριπίδῃ καὶ ποιηταῖς ἄλλοις, (ὥς) κα(ὶ) Κλεάνθης, (π)ειράτα(ι)
 συν)οικειοῦ(ν) ταῖς δόξαις αὐτῶ(ν). 15

540 Macrobius Sat. I 17, 8. Cleanthes (Apollinem) ὥς ἀπ' ἄλλων
 καὶ ἄλλων τόπων τὰς ἀνατολὰς ποιούμενον, quod ab aliis atque aliis
 locorum declinationibus faciat ortus.

541 Macrobius Sat. I 17, 36. Cleanthes Lycium Apollinem appel-
 latum notat quod, veluti lupi pecora rapiunt, ita ipse quoque humorem 20
 eripit radiis.

542 Macrobius Sat. I 17, 31. Λοξίας cognominatur, ut ait Oeno-
 pides, ὅτι ἐκπορεύεται τὸν λοξὸν κύκλον ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς
 κινούμενος, id est quod obliquum circum ab occasu ad orientem per-
 git: aut, ut Cleanthes scribit, ἐπειδὴ καθ' ἑλίκας κινεῖται, λοξαὶ γὰρ 25
 εἰσι καὶ αὐταί, quod flectuosum iter pergit.

Cf. Achilles Tat. Isag. 169 A. ὁ ζῳδιακὸς καὶ λοξίας ὑπὸ τινων
 καλεῖται, ἐπειδὴ ἥλιος τὰς ὁδοὺς ἐν αὐτῷ πορεύεται λοξός. ἐν δὲ τῷ
 ἡλίῳ ὁ Ἀπόλλων, ὃς καλεῖται Λοξίας ὑπὸ τῶν ποιητῶν, εἶναι πιστεύε-
 ται. — Cornutus c. 32: λοξῶν δὲ καὶ περισκελῶν ὄντων τῶν χρησμῶν 30
 οὗς δίδωσι, Λοξίας ὠνόμασται· ἢ ἀπὸ τῆς λοξότητος τῆς πορείας ἣν
 ποιεῖται διὰ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου.

543 Photius s. v. λέσχει. Κλεάνθης δὲ φησιν ἀπονενεμῆσθαι τῷ
 Ἀπόλλωνι τὰς λέσχεις, ἐξέδραις δὲ ὁμοίας γίνεσθαι, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν
 Ἀπόλλω παρ' ἐνίοις Λεσχηγόριον ἐπικαλεῖσθαι. — Eadem Suidas s. v. 35
 λέσχει. — Harpocration s. v. in libro περὶ θεῶν haec tradita esse
 testatur. — Causam cognominis accuratius explicat Cornutus c. 32.

2 ἀμειβώμεθα F. 4 οὔτε Cudworth, οὔτοι F. || ἔλλοτε F, corr. Brunk.
 10 μυστήριον Diels in adn., μύστας vulgo. || τελεστὰς A. Jahn, τελετὰς vulgo.
 Cf. Dio Prus. XII § 34. Plut. de tranq. an. 20 p. 477 c d. 12 Cf. Vol. II p. 316
 n. 1078.

καὶ λεσχηνόριον δ' αὐτὸν (Ἀπόλλωνα) προσηγόρευσαν διὰ τὸ τὰς ἡμέρας ταῖς λέσχαις καὶ τῷ ὁμιλεῖν ἀλλήλοις συνέχεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, τὰς δὲ νύκτας καθ' ἑαυτοὺς ἀναπαύεσθαι. — Cf. Plut. de Ei apud Delphos cp. 2.

5 544 Schol. in Hom. II. Γ 64. Κλεάνθης δὲ ἐν Λέσβῳ οὕτω τιμᾶσθαι χρυσὴν Ἀφροδίτην.

545 [Athenaeus XIII 572f. πόρνης δὲ Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐστὶ παρὰ Ἀβυδηνοῖς, ὡς φησὶ Πάμφιλος· κατεχομένης γὰρ τῆς πόλεως δουλείᾳ τοὺς φρουροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ ποτε θύσαντας, ὡς ἱστορεῖ Κλε-
10 ἀνθης ἐν τοῖς Μυθικοῖς, καὶ μεθυσθέντας ἐταίρας πλείονας προσλαβεῖν· ὃν μίαν, κατακοιμηθέντας αὐτοὺς ἰδοῦσαν, ἀνελομένην τὰς κλείς καὶ τὸ τεῖχος ὑπερβᾶσαν, ἀπαγγεῖλαι τοῖς Ἀβυδηνοῖς. τοὺς δ' αὐτίκα μεθ' ὅπλων ἀφικομένους, ἀνελεῖν μὲν τοὺς φύλακας, κρατήσαντας δὲ τῶν τειχῶν καὶ γενομένους ἐγκρατεῖς τῆς ἐλευθερίας χαριστήρια τῇ
15 πόρνη ἀποδιδόντας Ἀφροδίτης Πόρνης ναὸν ἰδρύσασθαι.]

[A Cleanthe Stoico haec aliena sunt. Neánthēs scripsit pro Kleánthēs, Cyzicenum intellegens, Mueller Frg. Hist. Gr. II p. 5. 9. 11. Eum secuti sunt Kaibelius in editione Athenaei et Zeller.]

546 Macrobius Sat. I 18, 14. unde Cleanthes ita cognominatum
20 scribit (Dionysum) ἀπὸ τοῦ διανύσαι, quia cotidiano impetu ab oriente ad occasum diem noctemque faciendo caeli conficit cursum.

547 Plutarchus de Is. et Osir. 66 p. 377d. Φερσεφόνην δὲ φησὶ πού Κλεάνθης τὸ διὰ τῶν καρπῶν φερόμενον καὶ φονεόμενον πνεῦμα.

De Providentia et Divinatione.

(Vol. II p. 322 et 342.)

548 Philo de provid. II 74 p. 94 Aucher: Numerus autem planetarum prodest universo; verum hominum est otio praedictorum dinumerare singulorum utilitatem. Haec autem nota sunt non solum ratione,
30 verum etiam sensu, ita movente providentia, quae, ut dicit Chrysippus et Cleanthes, nihil praetermisit pertinentium ad certiore[m] utiliore[m]que dispensationem. quod si aliter melius esset dispensari res mundi, eo modo sumpsisset compositionem, qua tenus nihil occurreret ad impediendum deum.

549 Schol. in Hom. Od. α 52 (Cramer Anecd. Oxon. III 416). ὁλοόφρονος] Κλεάνθης δασύνει· τοῦ περὶ τῶν ὅλων φρονοῦντος. — Eustath. in Hom. p. 1389, 55. τὸν Ἀτλαντα . . . οἱ μὲν ἀλληγοροῦσιν

3 Cornutum fuisse Cleanthis inprimis studiosum testatur Pers. Sat. 5, 63 (Pearson).

εἰς τὴν ἀνάματον καὶ ἀκοπίατον πρόνοιαν, τὴν πάντων αἰτίαν, καὶ ὀλοόφρονα τὸν τοιοῦτον Ἀτλαντα νοοῦσιν, ὥς τὸν ὑπὲρ ὅλων φρονοῦντα ἡγοῦν τῶν ὅλων φροντιστικόν. διὸ καὶ ὁ Κλεάνθης, ὥς φασιν, ἐδάσυνε τὸ ὁ τῆς ἀρχούσης. — Cornutus c. 26. ὀλοόφρονα δ' αὐτὸν (Ἀτλαντα) εἰρήσθαι διὰ τὸ περὶ τῶν ὅλων φροντίζειν καὶ προνοεῖσθαι τῆς πάντων αὐτοῦ τῶν μερῶν σωτηρίας.

550 Cicero de divin. I 6. *Sed cum Stoici omnia fere illa defenderent, quod et Zeno in suis commentariis quasi semina quaedam sparsisset et ea Cleanthes paulo uberiora fecisset etc.*

551 Chalcidius in Tim. c. 144. *ex quo fieri ut, quae secundum fatum sunt, etiam ex providentia sint, eodemque modo quae secundum providentiam, ex fato, ut Chrysippus putat. alii vero quae quidem ex providentiae auctoritate, fataliter quoque provenire, nec tamen quae fataliter, ex providentia, ut Cleanthes.*

C. Fragmenta moralia.

15

De Fine Bonorum.

(Vol. III p. 3 sq.)

552 Stobaeus Ecl. II 7, 6a, p. 76, 3. Κλεάνθης ... οὕτως ἀπέδωκε· τέλος ἐστὶ τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν. — Cf. Diog. Laërt. VII 87. ὁ Ζήνων — τέλος εἶπε τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν· ὅπερ 20 ἐστὶ κατ' ἀρετὴν ζῆν· ἄρει γὰρ πρὸς ταύτην ἡμᾶς ἡ φύσις· ὁμοίως δὲ καὶ Κλεάνθης ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς. — Clemens Alex. Strom. II 21, 129 p. 497 P. Κλεάνθης δὲ (scil. τέλος ἡγρεῖται) τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν * ἐν τῷ εὐλογιστεῖν, ὃ ἐν τῇ τῶν κατὰ φύσιν ἐκλογῇ κείσθαι διελάμβανεν. 25

553 Cicero de fin. II 69. *pudebit te illius tabulae, quam Cleanthes sane commode verbis depingere solebat. iubebat eos, qui audiebant, secum ipsos cogitare pictam in tabula Voluptatem, pulcherrimo vestitu et ornatu regali in solio sedentem; praesto esse Virtutes ut ancillulas, quae nihil aliud agerent, nullum suum officium ducerent, nisi ut Voluptati ministrarent et eam tantum ad aurem admonerent, si modo id pictura intellegi posset, ut caveret, ne quid faceret imprudens, quod offenderet animos hominum, aut quicquam, e quo oreretur aliquis dolor. „nos quidem Virtutes sic natae sumus, ut tibi serviremus; aliud negotii nihil habemus.“*

Cf. Aug. de civit. dei V 20. *solent philosophi, qui finem boni humani in ipsa virtute constituunt, ad ingerendum pudorem quibusdam*

7 illa] scil. divinationis genera. 24 verba ἐν τῷ—διελάμβανεν nihil ad Cleanthem pertinent. Cf. Diog. Babyl. fr. 44—46 Vol. III p. 219.

philosophis, qui virtutes quidem probant, sed eas voluptatis corporalis fine metiuntur et illam per se ipsam putant adpetendam, istas propter ipsam, tabulam quandam verbis pingere, ubi voluptas in sella regali quasi delicata quaedam regina considat, eique virtutes famulae subiciantur, observantes eius nutum, ut faciant quod illa imperaverit; quae prudentiae iubeat, ut vigilanter inquirat, quo modo voluptas regnet et salva sit; iustitiae iubeat, ut praestet beneficia, quae potest, ad comparandas amicitias corporalibus commodis necessarias, <et> nulli faciat iniuriam, ne offensis legibus voluptas vivere secunda non possit; fortitudini iubeat, ut si dolor corpori acciderit, qui non compellat in mortem, teneat dominam suam, id est voluptatem, fortiter in animi cogitatione, ut per pristinorum deliciarum suarum recordationem mitiget praesentis doloris aculeos; temperantiae iubeat, ut tantum capiat alimentorum et si qua delectant, ne per immoderationem noxium aliquid valetudinem turbet et voluptas, quam etiam in corporis sanitate Epicurei maximam ponunt, graviter offendatur. ita virtutes cum tota suae gloria dignitatis tanquam imperiosae cuidam et inhonestae mulierculae servient voluptati; nihil hac pictura dicunt esse ignominiosius et deformius et quod minus ferre bonorum possit aspectus; et verum dicunt.

554 Stobaeus Ecl. II 7, 6e, p. 77, 21 W. εὐδαιμονία δ' ἐστὶν εὐροια βίου. κέχρηται δὲ καὶ Κλεάνθης τῷ ὄρῳ τούτῳ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασι καὶ ὁ Χρύσιππος καὶ οἱ ἀπὸ τούτων πάντες, τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι λέγοντες οὐχ ἑτέραν τοῦ εὐδαιμονος βίου, καίτοι γε λέγοντες τὴν μὲν εὐδαιμονίαν σκοπὸν ἐκκείσθαι, τέλος δ' εἶναι τὸ τυχεῖν τῆς εὐδαιμονίας, ὅπερ ταυτὸν εἶναι τῷ εὐδαιμονεῖν. — Sextus adv. math. XI 30. εὐδαιμονία δὲ ἐστίν, ὡς οἱ περὶ τὸν Κλεάνθην, εὐροια βίου.

555 Diogenes Laërt. VII 89. φύσιν δὲ Χρύσιππος μὲν ἐξακούει, ἢ ἀκολούθως δεῖ ζῆν, τὴν τε κοινὴν καὶ ἰδίως τὴν ἀνθρωπίνην· ὁ δὲ Κλεάνθης τὴν κοινὴν μόνην ἐκδέχεται φύσιν, ἢ ἀκολουθεῖν δεῖ, οὐκέτι δὲ καὶ τὴν ἐπὶ μέρους.

556 Stobaeus Floril. 6, 66 Vol. I p. 304 Hense, 6, 37 Mein. Κλεάνθης ἔλεγεν, εἰ τέλος ἐστὶν ἡ ἡδονή, πρὸς κακοῦ τοῖς ἀνθρώποις τὴν φρόνησιν δεδόσθαι.

De Bono et Honesto.

557 Clemens Alex. Protrept. VI 72 p. 61 P. Κλεάνθης δὲ ὁ Ἀσσεύς, ὁ ἀπὸ τῆς Στοᾶς φιλόσοφος, ὃς οὐ θεογονίαν ποιητικὴν,

8 et inserui. 20 nihil in hoc loco ad Cleanthem referri potest praeter ipsam definitionem beatitudinis. 31 ad ea, quae porro secuntur ap. Diog., Cleanthis nomen non pertinere certam est. 34 διδοσθαι libri, corr. Meineke.

θεολογίαν δὲ ἀληθινὴν ἐνδείκνυνται, οὐκ ἀπεκρούσατο τοῦ θεοῦ πέρι
ὅτι περ εἶχεν φρονῶν·

τάγαθὸν ἐρωτᾷς μ' οἷον ἔστ'; ἄκουε δὴ·
τεταγμένον, δίκαιον, ὅσιον, εὐσεβές,
κρατοῦν ἑαυτοῦ, χρήσιμον, καλόν, δέον, 5
ἀνστηρόν, ἀνθέκαστον, αἰεὶ συμφέρον,
ἄφοβον, ἄλυπον, λυσιτελές, ἀνώδυνον,
ᾠφέλιμον, εὐάρεστον, ἀσφαλές, φίλον,
ἐντιμον, <εὐχάριστον>, ὁμολογούμενον,
εὐκλεές, ἄτυφον, ἐπιμελές, πρᾶον, σφοδρόν, 10
χρονιζόμενον, ἄμεμπτον, αἰεὶ διαμένον.

Idem Strom. V 14, 110 p. 715 P. Κλεάνθους τε τοῦ Στωϊκοῦ ἔν
τινι ποιήματι περὶ τοῦ θεοῦ ταῦτα γεγραφότος ἄκουε· (*secuntur idem
versus, sed omittuntur in codice verba ἀσφαλές, φίλον, ἐντιμον, ut ὁμο-
λογούμενον sequatur illud εὐάρεστον*). Hunc locum exscribit Euseb. 15
praep. evang. XIII 13 p. 679, versus 6, 7 eadem forma praebet, qua
locus Protreptici, unde colligitur ipsum Clementem Strom. V eandem
versuum formam exhibuisse quam in Protreptico, verba ἀσφαλές — ἐν-
τιμον omisisse librum.

558 Clemens Alex. Strom. II 22, 131 p. 499 P. διὸ καὶ Κλεάν- 20
θους ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ἡδονῆς τὸν Σωκράτην φησὶ παρ' ἑκάστη
διδάσκειν, ὡς ὁ αὐτὸς δίκαιός τε καὶ εὐδαιμόνων ἀνὴρ, καὶ τῷ πρώτῳ
διελόντι τὸ δίκαιον ἀπὸ τοῦ συμφέροντος καταρᾶσθαι, ὡς ἀσεβές τι
πρᾶγμα δεδρακότι· ἀσεβεῖς γὰρ τῷ ὄντι οἱ τὸ συμφέρον ἀπὸ τοῦ δι-
καίου τοῦ κατὰ νόμον χωρίζοντες. 25

Cf. Cicero de off. III 11. *itaque accepimus Socratem execrari so-
litum eos, qui primum haec natura cohaerentia opinione distraxissent.
cui quidem ita sunt Stoici assensi, ut et quidquid honestum esset, id
utile esse censerent, nec utile quicquam, quod non honestum.* — id. de
leg. I 33. *recte Socrates execrari eum solebat, qui primus utilitatem a 30
iure seiunxisset: id enim querebatur caput esse exitiorum omnium.*

De Indifferentibus.

(Vol. III p. 28.)

559 Clemens Alex. Strom. V 3, 17 p. 655 P. καὶ ἡ Κλεάνθους 35
δὲ τοῦ Στωϊκοῦ φιλοσόφου ποιητικὴ ᾧδὲ πῶς τὰ ὅμοια γράφει
μὴ πρὸς δόξαν ὄρα, ἐθέλων σοφὸς αἴψα γενέσθαι,
μηδὲ φοβοῦ πολλῶν ἄκριτον καὶ ἀναιδέα βάζειν·

1 errat Clemens, cum ad deum refert, quae de honesto dicuntur. 9 εὐ-
χάριστον supplēvi. 31 a iure C. F. W. Mueller, naturae libri. 37 βάζειν
Meineke, δόξαν cod., quod neque potuit mutata significatione repeti (vs. 1) ne-

οὐ γὰρ πλῆθος ἔχει συνετήν κρίσιν, οὔτε δικαίαν
οὔτε καλήν, ὀλίγοις δὲ παρ' ἀνδράσι τοῦτό κεν εὔροις.

560 Clemens Alex. Strom. V 14, 110 p. 715 P. ὁ δὲ αὐτὸς (Κλε-
άνθης) κατὰ τὸ σιωπώμενον τὴν τῶν πολλῶν διαβάλλον εἰδωλολα-
5 τριαν ἐπιφέρει·

ἀνελεύθερος πᾶς ὅστις εἰς δόξαν βλέπει,
ὥς δὴ παρ' ἐκείνης τευξόμενος καλοῦ τινος.

idem Protrept. VI 72 p. 61 P. hos versus adiungit versibus de bono
fr. 557, a quibus alieni sunt.

10 561 Mantiss. proverb. (in paroemiogr. Gr. vol. II p. 757) cent. I 85.
κακῶς ἀκούειν κρείσσον ἢ λέγειν κακῶς.

Κλεάνθους. — „Inter ecclesiasticorum scriptorum sententias hic tri-
meter laudatur ab Antonio Meliss. I 53 et a Maximo 10, vid. Gregor.
Nazianz. carm. p. 157 d.“ (Wachsm. Comm. II p. 8).

15 562 Plutarchus de Aud. Poet. c. 12 p. 33 c. ὅθεν οὐδ' αἱ παρα-
διορθώσεις φανύως ἔχουσιν, αἷς καὶ Κλεάνθης ἐχρήσατο καὶ Ἀντισθέ-
νης· ὁ μὲν κ. τ. λ. . . ὁ δὲ Κλεάνθης περὶ τοῦ πλούτου (Eur. El. 428)

φίλοις τε δοῦναι σῶμά τ' εἰς νόσους πεσόν
δαπάναισι σῶσαι,

20 μεταγράφων οὕτω·

πόρναις τε δοῦναι σῶμά τ' εἰς νόσους πεσόν
δαπάναις ἐπιτρίψαι.

Dio Chrysost. or. VII § 103 (Vol. I p. 208, 9 Arn.). ἐπεὶ καὶ αὐ-
τοῖς τούτοις τοῖς ἔπεσιν (scil. Eur. El. 428) ἀντειρήκε τῶν πάνν φιλο-
25 σόφων τις, ὃν οὐδεὶς, ἐμοὶ δοκεῖν, φαίη ἔν ποτε φιλονικοῦντα τού-
τοις τε ἀντειρηκέναι καὶ τοῖς ὑπὸ Σοφοκλέους εἰς τὸν πλούτον
εἰρημένους, ἐκείνοις μὲν ἐπ' ὀλίγον, τοῖς δὲ τοῦ Σοφοκλέους ἐπὶ πλεόν,
οὐ μὴν, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς, διὰ μακρῶν, ἅτε οὐ παραχρημα κατὰ πολ-
λὴν ἐξουσίαν διεξιῶν, ἀλλ' ἐν βίβλοις γράφων.

30

De Virtute.

(Vol. III p. 48.)

563 Plutarchus de Sto. Rep. ep. 7 p. 1034 d. ὁ δὲ Κλεάνθης
ἐν ὑπομνήμασι φνσικοῖς εἰπὼν ὅτι „πληγὴ πυρὸς ὁ τόνος ἐστί,
κἂν ἱκανὸς ἐν τῇ ψυχῇ γένηται πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν τὰ ἐπιβάλλοντα,
35 ἰσχύς καλεῖται καὶ κράτος,“ ἐπιφέρει κατὰ λέξιν, „ἡ δ' ἰσχύς αὕτη
καὶ τὸ κράτος, ὅταν μὲν ἐν τοῖς φανείσιν ἐμμενετέοις ἐγγένηται, ἐγκρά-

que cum ἀναίθεια coniungi, quia ἀναίθεια non nisi in factis dictisque conspicitur. 36 ἐν scripsi, ἐπὶ vulgo. || φανείσιν Hirzel, ἐπιφανείσιν libri. Cf. Zenon's fr. n. 200.

τειά ἐστιν· ὅταν δ' ἐν τοῖς ὑπομενετέοις, ἀνδρεία· περὶ τὰς ἀξίας δὲ δικαιοσύνη· περὶ τὰς αἰρέσεις καὶ ἐκκλίσεις σωφροσύνη.“

Cf. Stobaeus Ecl. II 7, 5b4, p. 62, 24 W. καὶ ὁμοίως ὥσπερ ἰσχυρὸς τοῦ σώματος τόνος ἐστὶν ἱκανὸς ἐν νεύροις, οὕτω καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἰσχυρὸς τόνος ἐστὶν ἱκανὸς ἐν τῷ κρίνειν καὶ πράττειν ἢ μή.

564 Themistius Or. II 27 C. εἰ δὲ αὖ φήσεί τις κολακείαν εἶναι τῷ Πυθίῳ παραβάλλειν τὸν βασιλέα, Χρῦσιππος μὲν ὑμῖν καὶ Κλεάνθης οὐ συγχωρήσει καὶ ὅλον ἔθνος φιλοσοφίας [ῆ] ὁ ἐκ τῆς ποικίλης χορῆς, οἱ φάσκοντες εἶναι τὴν αὐτὴν ἀρετὴν καὶ ἀλήθειαν ἀνδρὸς καὶ θεοῦ.

Cf. Proclus in Plat. Tim. II 106f. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Στοᾶς καὶ τὴν αὐτὴν ἀρετὴν εἶναι θεῶν καὶ ἀνθρώπων εἰρήκασιν. — Cic. de leg. I 25. iam vero virtus eadem in homine ac deo est neque alio ullo ingenio praeterea.

565 Diogenes Laërt. VII 92. πλείονας (εἶναι ἀρετὰς ἢ τέτταρας) οἱ περὶ Κλεάνθην καὶ Χρῦσιππον καὶ Ἀντίπατρον.

566 Stobaeus ecl. II 65, 7 W. ἀρετῆς δὲ καὶ κακίας οὐδὲν εἶναι μεταξύ. πάντας γὰρ ἀνθρώπους ἀφορμὰς ἔχειν ἐκ φύσεως πρὸς ἀρετὴν, καὶ οἶονεῖ τὸν τῶν ἡμιαμβείων λόγον ἔχειν, κατὰ Κλεάνθην· ὅθεν ἀτελεῖς μὲν ὄντας εἶναι φαύλους, τελειωθέντας δὲ σπουδαίους.

567 Diogenes Laërt. VII 91. διδακτὴν τε εἶναι αὐτὴν (λέγω δὲ τὴν ἀρετὴν) καὶ Χρῦσιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τέλους φησὶ καὶ Κλεάνθης, καὶ Ποσειδώνιος ἐν τοῖς προτρεπτικοῖς.

568 Diogenes Laërt. VII 127. καὶ μὴν τὴν ἀρετὴν Χρῦσιππος μὲν ἀποβλητὴν, Κλεάνθης δὲ ἀναπόβλητον, ὁ μὲν ἀποβλητὴν διὰ μέθην καὶ μελαγχολίαν, ὁ δὲ ἀναπόβλητον διὰ βεβαίους καταλήψεις.

569 Diogenes Laërt. VII 128. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ διὰ παντὸς χρῆσθαι τῇ ἀρετῇ, ὥς οἱ περὶ Κλεάνθην φασίν. ἀναπόβλητος γάρ ἐστι· καὶ πάντοτε τῇ ψυχῇ χρῆται οὔση τελεία ὁ σπουδαῖος.

De Affectibus.

(Vol. III p. 92.)

570 Galenus de Hipp. et Plat. plac. V 6 (Vol. V p. 476 K., p. 456 Iu. Mueller.). τὴν μὲν οὖν τοῦ Κλεάνθους γνώμην ὑπὲρ τοῦ παθητικοῦ τῆς ψυχῆς ἐκ τῶνδε φαίνεσθαι φησὶ τῶν ἐπῶν.

Λογισμός. τί ποτ' ἔσθ' ὃ βούλει, θυμέ; τοῦτό μοι φράσον.

Θυμός. <σ>έ γ', ὦ λογισμέ, πᾶν ὃ βούλομαι ποιεῖν.

8 ἢ seclusi. 19 τὸν Zeller, τὸ libri. || ἡμιαμβειῶν libri, corr. Wachsm. 22 Cf. III n. 223. 26 μελαγχολίαν B. || καταλήψεις B¹, καταλήψεις B². 35 ὁ L, ὁ, τι AB, ὅτε M. 36 σέ γ', ὦ scripsi, ἐγὼ libri; ἔχω H. Stephanus, ἔχειν Wyttēnb.

A. βασιλικὸν <εἰ>πε<ς>· πλὴν ὁμῶς εἰπὸν πάλιν.

Θ. ὦν ἂν ἐπιθυμῶ, ταῦθ' ὅπως γενήσεται.

ταυτὶ τὰ ἀμοιβαῖα Κλεάνθους φησὶν εἶναι Ποσειδώνιος ἐναργῶς ἐν-
δεικνύμενα τὴν περὶ τοῦ παθητικοῦ τῆς ψυχῆς γνώμην αὐτοῦ, εἰ γε
5 δὴ πεποίηκε τὸν Λογισμὸν τῷ Θυμῷ διαλεγόμενον ὡς ἕτερον ἑτέροφ.

571 Galenus de Hipp. et Plat. plac. IX 1 (Vol. V p. 653 K. p. 653
In. Mueller). Ποσειδώνιος . . . δείκνυσιν ἐν τῇ περὶ παθῶν πραγμα-
τεία διοικουμένους ἡμᾶς ὑπὸ τριῶν δυνάμεων, ἐπιθυμητικῆς τε καὶ
θυμοειδοῦς καὶ λογιστικῆς· τῆς δὲ αὐτῆς δόξης ὁ Ποσειδώνιος ἔδειξεν
10 εἶναι καὶ τὸν Κλεάνθην.

572 Galenus de Hipp. et Plat. plac. III 5 (Vol. V 332 K. p. 299
In. Mueller). οὐ μόνον γὰρ Χρύσιππος ἀλλὰ καὶ Κλεάνθης καὶ Ζή-
νων ἐτοίμως αὐτὸ τιθέασιν (scil. τοὺς φόβους καὶ τὰς λύπας καὶ πάνθ'
ὅσα τοιαῦτα πάθη κατὰ τὴν καρδίαν συνίστασθαι).

15 573 Stobaeus Floril. 6, 3 Vol. I p. 281 Hense (6, 19 Mein.)
ὅστις ἐπιθυμῶν ἀνέχεται αἰσχροῦ πράγματος,
οὗτος ποιήσει τοῦτ', ἐὰν καιρὸν λάβῃ.

574 Sextus adv. math. XI 74. ἀλλὰ Κλεάνθης μὲν μήτε κατὰ
φύσιν αὐτὴν (scil. τὴν ἡδονὴν) εἶναι μήτ' ἄξιον ἔχειν αὐτὴν ἐν τῷ
20 βίῳ, καθάπερ δὲ τὸ κάλλυντρον κατὰ φύσιν μὴ εἶναι.

575 Stobaeus Floril. 108, 59 Mein. ὁ δὲ Κλεάνθης ἔλεγε τὴν
λύπην ψυχῆς παράλυσιν.

De Consolatione.

576 Cicero Tusc. disp. III 76. sunt qui unum officium consolantis
25 putent „malum illud omnino non esse,” ut Cleanthi placet.

577 Cicero Tusc. disp. III 77. nam Cleanthes „quidem sapientem
consolatur, qui consolatione non eget. nihil enim esse malum, quod turpe
non sit, si lugenti persuaseris, non tu illi luctum, sed stultitiam detraxe-
ris; alienum autem tempus docendi. et tamen non satis mihi videtur
30 vidisse hoc Cleanthes, suscipi aliquando aegritudinem posse ex eo ipso,
quod esse summum malum [Cleanthes] ipse fatebatur.

De Officiis.

(Vol. III p. 134 et 172.)

576 Seneca de Benef. VI 12, 2. Ille, qui totus ad se spectat et
35 nobis prodest, quia aliter prodesse sibi non potest, eo mihi loco est, quo

1 βασιλικὸν εἶπερ scipsi, βασιλικόν γε libri; βασιλικόν· εἶδ' γε Scaliger, καὶ
βασιλικόν γε Meineke. 2 ὦν ἂν Cornarius, ὡς ἂν libri; ὅς' ἂν Wyttēnb.
13 αὐτὸ Mueller, αὐτὰ libri. — Cf. I n. 210 (Zeno). 25 putent <docere>
Lambin. 31 Cleanthes seclisit Bake.

— — qui captivos suos, ut commodius veneant, pascit — — multum, ut ait Cleanthes, a beneficio distat negotiatio. — cf. ib. II 31, 2. non enim in vicem aliquid sibi reddi voluit (qui beneficium dat), aut non fuit beneficium, sed negotiatio.

579 Seneca de Benef. VI 10, 2. beneficium voluntas nuda non efficit: sed quod beneficium non esset, si optimae ac plenissimae voluntati fortuna defuisset, id aequè beneficium non est, nisi fortunam voluntas antecessit; non enim profuisse te mihi oportet, ut ob hoc tibi obliger, sed ex destinato profuisse. Cleanthes exemplo eiusmodi utitur: „ad quaerendum,“ inquit, „et accersendum ex Academia Platonem duos pueros misi; alter totam porticum perscrutatus est, alia quoque loca, in quibus illum inveniri posse sperabat, percurrit, et domum non minus lassus quam irritus redit: alter apud proximum circulatorem resedit, et, dum vagus atque erro vernaculis congregatur et ludit, transeuntem Platonem, quem non quaesierat, invenit. illum, inquit, laudabimus puerum, qui, quantum in se erat, quod iussus est fecit: hunc feliciter inertem castigabimus.“

580 Seneca de Benef. V 14, 1. Cleanthes vehementius agit: „licet,“ inquit, „beneficium non sit, quod accepit, ipse tamen ingratus est, quia non fuit redditurus, etiam si accepisset. sic latro est, etiam antequam manus inquinet: quia ad occidendum iam armatus est et habet spoliandi atque interficiendi voluntatem. exercetur et aperitur opere nequitia, non incipit. sacrilegi dant poenas, quamvis nemo usque ad deos manus porrigat.“

Ex libro περὶ χάριτος.

581 Stobaeus Floril. 28, 17 Vol. I p. 621 Hense (28, 14 Mein.). Κλεάνθης ἔφη τὸν ὀμνύοντα ἢτοι εὐορκεῖν ἢ ἐπιορκεῖν, καθ' ὃν ὀμνύει χρόνον. εἰ μὲν γὰρ οὕτως ὀμνύῃ ὥς ἐπιτελέσων τὰ κατὰ τὸν ὄρκον, εὐορκεῖν, εἰ δὲ πρόθεσιν ἔχων μὴ ἐπιτελεῖν, ἐπιορκεῖν.

582 Seneca Epist. 94, 4. Cleanthes utilem quidem iudicat et hanc partem (scil. philosophiae, quae dat propria cuique personae praecepta, nec in universum componit hominem, sed marito suadet quomodo se gerat adversus uxorem, patri quomodo educet liberos, domino quomodo servos regat), sed imbecillam nisi ab universo fluit, nisi decreta ipsa philosophiae et capita cognovit.

12 invenire N¹G, unde posse<se> Gertz. 13 rediit RGP. 14 error plerique codices, erroneus Guelferbyt. 23 Post „incipit“ in omnibus libris secuntur verba: „ipsum quod accepit, beneficium non erat, sed vocabatur“, quae del. Feldmann, alio transposuit Gertz. 29 εὐορκεῖν] Cf. Vol. II p. 63, 27 (Chrys. fr. log. n. 197).

583 Stobaeus Floril. 6,4 Vol. I p. 281 Hense (6,20 Mein.)

πόθεν ποτ' ἄρα γίνεται μοιχῶν γένος;
ἐκ κριθιδώντος ἀνδρὸς ἐν ἀφροδισίοις.

584 Theophilus ad Autol. III 5 p. 119c. τί σοι ἔδοξε τὰ Ζήνωνος ἢ τὰ Διογένους καὶ Κλεάνθους, ὅποσα περιέχουσιν αἱ βίβλοι αὐτῶν διδάσκουσαι ἀνθρωποβορίας, πατέρας μὲν ὑπὸ ἰδίων τέκνων ἔψεσθαι καὶ βιβρώσκεσθαι καὶ, εἴ τις οὐ βούλοιο ἢ μέρος τι τῆς μισαρᾶς τροφῆς ἀπορρίψειν, αὐτὸν κατεσθίεσθαι τὸν μὴ φαγόντα;

585 Sextus Pyrrh. hypot. III 199. 200. παρ' ἡμῖν μὲν αἰσχροὺς, 10 μᾶλλον δὲ καὶ παράνομον νενόμισται τὸ τῆς ἀρξενουμίας, παρὰ Γερμανοῖς δέ, ὡς φασίν, οὐκ αἰσχρόν — — καὶ τί θαυμαστόν, ὅπου γε καὶ οἱ ἀπὸ τῆς κυνικῆς φιλοσοφίας καὶ οἱ περὶ τὸν Κιτιέα Ζήωνα καὶ Κλεάνθην καὶ Χρύσιππον ἀδιάφορον τοῦτο εἶναι φασίν;

586 Stobaeus Floril. 42,2 (Vol. I p. 760 Hense)

15 κακουργότερον οὐδὲν διαβολῆς ἔστι πω·
λάθρα γὰρ ἀπατήσασα τὸν πεπεισμένον
μῖσος ἀναπλάττει πρὸς τὸν οὐδὲν αἷτιον.

De Civitate.

587 Stobaeus Ecl. II 7,111, p. 103,12 W. ἱκανῶς δὲ καὶ Κλε- 20 ἀνθης περὶ τὸ σπουδαῖον εἶναι τὴν πόλιν λόγον ἠρώτησε τοιοῦτον.
πόλις μὲν <εἰ> ἔστιν οἰκητήριον κατασκευάσμα, εἰς ὃ καταφεύγοντας ἔστι δίκην δοῦναι καὶ λαβεῖν, οὐκ ἀστεῖον δὲ πόλις ἔστιν; ἀλλὰ μὴν τοιοῦτόν ἐστιν ἢ πόλις οἰκητήριον· ἀστεῖον ἄρ' ἔστιν ἢ πόλις.

588 Seneca de Tranq. An. I 7. *promptus compositus sequor Zeno- 25 nona, Cleanthem, Chrysippum, quorum tamen nemo ad rem publicam accessit, at nemo non misit.*

Varia.

589 Diogenes Laërt. VII 14. ἐνίοτε δὲ καὶ χαλκὸν εἰσέπραττε τοὺς περιϋσταμένους (ὁ Ζήνων) * * * * * τὸ διδόναι μὴ ἐνοχλεῖν, 30 καθὰ φησι Κλεάνθης ἐν τῷ περὶ χαλκοῦ.

590 Philodemus περὶ φιλοσόφων Vol. Hercul. VIII col. 13, 18.
καὶ Κλεάνθης ἐν (τῷ) περὶ στ(ήλη)ς (ῶ)ς Διογένους αὐ-
τῆ(ς) μνη(μονεύ)ει καὶ ἐπαιν(εῖ) καὶ (μικρὸν) ὅστε(ρ)ον ἐν αὐτ(ῶ)

2 fortasse: πόθεν <δέ> ποτ' ἄρα. 4 n. 584 = Zeno fr. n. 254. 21 εἰ
add. Heeren. 26 at scripsi, et A. Cf. Zeno fr. n. 271. 28 ἐνίοις vulgo,
corr. Wachsm. 29 lacunam significavi, <ὥστε δεδιότας> suppl. Cobetus.
33 αὐτῆς scil. τῆς πολιτείας. Librum Cleanthis puto adhiberi τὸν περὶ <ἐπι>στή-
μης. Cf. ind. Laërt. n. 481.

τού(τωι καθά)περ έτ)έρ(ω)θ' ένίων (έ)χθεσι(ν) [I. έκθεσιν] (ποι)-
ε(ίτ)αι.

591 Athenaeus XI 467d. Κλεάνθης δέ ο φιλόσοφος έν τῷ
περὶ μεταλήψεως ἀπὸ τῶν κατασκευασάντων φησὶν ὀνομασθῆναι
τὴν τε Θηρίκλειον κύλικα καὶ τὴν Δεινιάδα. — ib. 471b. Κλεάνθης
δ' έν τῷ περὶ μεταλήψεως συγγράμματί φησι „τὰ τοίνυν εὐρήματα
καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἔτι κατάλοιπά ἐστι, οἷον Θηρίκλειος, Δεινιάς, Ἰφι-
κρατὺς. ταῦτα γὰρ πρότερον συνιστόρει τοὺς εὐρόντας, φαίνεται δ'
ἔτι καὶ νῦν. εἰ δὲ μὴ ποιεῖ τοῦτο, μεταβεβληκὸς ἂν εἴη μικρὸν τοῦ-
νομα. ἀλλὰ, καθάπερ εἴρηται, οὐκ ἔστιν πιστεῦσαι τῷ τυχόντι.“ 10

Spuria.

592 Certamen Homer. et Hesiod. p. 4, 18 ed. Nietzsche (in act.
societ. philol. Lips. tom. I fasc. 1). Ἑλλάνικος μὲν γὰρ καὶ Κλεάν-
θης Μαίονα λέγουσι (πατέρα Ὀμήρου).

Cf. Procl. vit. Hom. ap. Gaisford. Hephaestion p. 516: οἱ μὲν οὖν 15
Συμωναῖον αὐτὸν ἀποφαινόμενοι Μαίονος μὲν πατρὸς λέγουσιν εἶναι.
— ib. p. 517. Μαίονα γὰρ φασι (scil. Ἑλλάνικος καὶ Δαμάστης καὶ
Φερεκύδης) τὸν Ὀμήρου πατέρα.

593 [Porphyrius vit. Pythag. 1, 2. Κλεάνθης έν τῷ πέμπτῳ τῶν
μυθικῶν Σύρον, ἐκ Τύρου τῆς Συρίας (scil. Mnesarchum, patrem 20
Pythagorae). σιτοδείας δὲ καταλαβούσης τοὺς Σαμίους προσπλεύσαντα
τὸν Μνήσαρχον κατ' ἐμπορίαν μετὰ σίτου τῇ νήσῳ ἀποδόμενον τιμη-
θῆναι πολιτείᾳ. Πυθαγόρον δ' ἐκ παιδῶν εἰς πᾶσαν μάθησιν ὄντος
εὐφυοῦς, τὸν Μνήσαρχον ἀπαγαγεῖν αὐτὸν εἰς Τύρον, ἐκεῖ δὲ τοῖς
Χαλδαίοις συστάντα μετασχεῖν τούτων ἐπὶ πλεῖον ποιῆσαι, ἐπανελ- 25
θόντα δ' εἰς τὴν Ἰωνίαν ἐντεῦθεν τὸν Πυθαγόραν πρῶτον μὲν Φερε-
κύδῃ τῷ Συρίῳ ὁμιλῆσαι, δεύτερον δ' Ἐρμοδάμαντι τῷ Κρεωφυλείῳ
έν Σάμῳ ἤδη γηράσκοντι. λέγει δ' ὁ Κλεάνθης ἄλλους εἶναι οἱ τὸν
πατέρα αὐτοῦ Τυρρητὸν ἀποφαίνονται τῶν τὴν Αἴμυρον ἐποικῆσάν-
των, ἐντεῦθεν δὲ κατὰ πρᾶξιν εἰς Σάμον ἐλθόντα καταμεῖναι καὶ 30
ἀστὸν γενέσθαι. πλείοντος δὲ τοῦ Μνησάρχου εἰς τὴν Ἰταλίαν συμ-
πλεύσαντα τὸν Πυθαγόραν νέον ὄντα κομιδῇ σφόδρα οὔσαν εὐδαί-
μονα καὶ τόθ' ὕστερον εἰς αὐτὴν ἀποπλεῦσαι. καταλέγει δ' αὐτοῦ
καὶ ἀδελφοὺς δύο, Εὐνοστον καὶ Τυρρητὸν πρεσβυτέρους. — Clemens

5 Hesych. s. Δεινιάδες affert Kaibel. 7 κατάλοιπά ἐστι scripsi, καὶ τὰ
λοιπά ἐστι cod. 8 συνιστόρει Casaubon., συνιστορεῖν cod. 10 τῷ τυχόντι
scil. ὀνόματι. 14 Βίονα libri, corr. Sturz et Welcker. Num hoc quoque fragm.
Neanthi tribuendum est? 19 Κλεάνθης libri hic et v. 28, Νεάνθης Menagius
recte ex loco Clementis. 20 Τύρον Holstenius, πόρρον libri. 24 Τύρον
Holstenius, πόρρον libri. 29 Τυρρητὸν Holstenius, πύρρον libri. 34 Εὐ-
νομον Diog. Laërt. VIII 2.

Alex. Strom. I p. 129 S. ὡς δὲ Νεάνθης Σύριος ἢ Τύριος (fuit Pythagoras). — Theodoret. Graec. aff. cur. I 24 p. 11, 13 Ra. ὁ δὲ Νεάνθης Τύριον (Πυθαγόραν) ὀνομάζει.]

594 [Pseudo-Plut. de Fluviorum nominibus V. 3. παράκειται δ' αὐτῷ] τὸ Κανκάσιον ὕψος· ἐκαλεῖτο δὲ τὸ πρότερον Βορέου κοίτη δι' αἰτίαν τοιαύτην. Βορέας δι' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν Χιόνην ἀρπάσας, τὴν Ἀρκτούρου θυγατέρα, κατήνεγκεν εἰς τινὰ λόφον, Νιφάντην καλούμενον, καὶ ἐγέννησεν ἐκ τῆς προειρημένης νύον Τρπακα, τὸν διαδεξάμενον Ἡνιόχον τὴν βασιλείαν. μετωνομάσθη δὲ τὸ ὕψος κοίτη Βορέου. προσηγορεύθη δὲ Κανκάσος διὰ περιστάσιν τοιαύτην. μετὰ τὴν γιγαντομαχίαν Κρόνος, ἐκκλίνων τὰς Διὸς ἀπειλὰς, ἔφηνεν εἰς τὴν ἀκρόρειαν Βορέου κοίτης, καὶ εἰς κροκόδειλον μεταμορφωθείς <ἔλαθεν· ὁ δὲ Προμηθεὺς> ἓνα τῶν ἐγχωρίων ποιμένα, Κανκάσον, ἀναταμών, καὶ κατανοήσας αὐτοῦ τὴν διάθεσιν τῶν σπλάγχνων, εἶπεν οὐ μακρὰν εἶναι τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ Ζεὺς ἐπιφανείς τὸν μὲν πατέρα δῆσας πλεκτῷ ἐρίῳ κατεταρτάρωσε· τὸ δ' ὕψος εἰς τιμὴν τοῦ ποιμένου Κανκάσον μετωνομάσας, προσέδωκεν αὐτῷ τὸν Προμηθεῖα καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν ὑπὸ σπλαγχνοφάγου αἵτου βασανίζεσθαι, ὅτι παρηνόμησεν εἰς τὰ σπλάγχνα, ὡς ἱστορεῖ Κλεάνθης ἐν γ' θεομαχίας.]

595 [Pseudo-Plut. de Fluv. V. 4. γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ (Caucaso) βοτάνη Προμηθεῖος καλουμένη, ἣν Μήδεια συλλέγουσα καὶ λειοτριβοῦσα πρὸς ἀντιπαθείας τοῦ πατρὸς ἐχρήσατο, καθὼς ἱστορεῖ ὁ αὐτός (scil. Cleanthes).]

596 [Pseudo-Plut. de Fluv. XVII 4. γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ (Taygeto) βοτάνη καλουμένη Χαρισία ἣν <αἱ> γυναῖκες ἕαρος ἀρχομένον τοῖς τραχήλοις περιάπτουσι καὶ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν συμπαθέστερον ἀγαπῶνται· καθὼς ἱστορεῖ Κλεάνθης ἐν α' περὶ ὄρων.]

Cleanthis apophthegmata.

597 Diogenes Laërt. VII 169. φασὶ δὲ καὶ Ἀντίγονον αὐτοῦ πνθέσθαι ὄντα ἀκροατήν, διὰ τί ἀντλεῖ; τὸν δ' εἰπεῖν „ἀντλῶ γὰρ μόνον; τί δ'; οὐχὶ σκάπτω; τί δ'; οὐκ ἄρδω; καὶ πάντα ποιῶ φιλοσοφίας ἕνεκα.“ καὶ γὰρ ὁ Ζήνων αὐτὸν συνεγύμναζεν εἰς τοῦτο, καὶ ἐκέλευεν ὀβολὸν φέρειν ἀποφορᾶς. — Plut. de vitand. aere alieno 7, 5 p. 830 c. Κλεάνθην δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονος ἠρώτα, διὰ χρόνου θεασάμενος ἐν ταῖς Ἀθήναις „ἀλεῖς ἔτι, Κλέανθες“; „ἀλλῶ, φησὶν, ὦ βασιλεῦ, ὃ ποιῶ ἕνεκα τοῦ Ζήνωνος μὴ ἀποστῆναι μηδὲ φιλοσοφίας.“

598 Diogenes Laërt. VII 171. προκρίνων δὲ τὸν ἑαυτοῦ βίον

13 ἔλαθεν—Προμηθεὺς suppl. Wyt. 14 ἀναταμών Wyt., ἀναπαύων libri.
26 καὶ libri, fort. ἴνα. 36 Ζήνωνος μὴ scripsi, ζῆν μόνος δὲ libri.

τοῦ τῶν πλουσίων, ἔλεγεν, ἐν ᾧ σφαιρίζουσιν ἐκεῖνοι τὴν σκληρὰν καὶ ἄκαρπον αὐτὸς ἐργάζεσθαι, σκάπτων.

599 Diogenes Laërt. VII 170. καὶ σκωπτόμενος ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν ἠνέσχετο, καὶ ὄνος ἀκούων προσεδέχετο, λέγων αὐτὸς μόνος δύνασθαι βαστάζειν τὸ Ζήνωνος φορτίον.

600 Diogenes Laërt. VII 171. καὶ ποτε ὄνειδιζόμενος ὡς δειλὸς „διὰ τοῦτο, εἶπεν, ὀλίγα ἀμαρτάνω.“

601 Diogenes Laërt. VII 174. ὄνειδίσαντος αὐτῷ τινος εἰς τὸ γῆρας „κάρῳ, ἔφη, ἀπιέναι βούλομαι· ὅταν δὲ πανταχόθεν ἐμαυτὸν ὑγιαίνοντα περινοῶ καὶ γράφοντα καὶ ἀναγινώσκοντα, πάλιν μένω.“

602 Diogenes Laërt. VII 171. πολλάκις δὲ καὶ ἐαυτῷ ἐπέπληττεν· ὦν ἀκούσας Ἀρίστων „τίνι, ἔφη, ἐπιπλήττεται;“ καὶ ὃς γελάσας „πρεσβύτη, φησί, πολλὰς μὲν ἔχοντι, νοῦν δὲ μή.“

603 Diogenes Laërt. VII 173. Σωσιθέου τοῦ ποιητοῦ ἐν θεάτρῳ εἰπόντος πρὸς αὐτὸν παρόντα,

οὓς ἡ Κλεάνθους μωρία βοηλατεῖ,
ἔμεινεν ἐπὶ ταύτῳ σχήματος. ἐφ' ᾧ ἀρασθέντες οἱ ἀκροαταί, τὸν μὲν ἐκρότησαν, τὸν δὲ Σωσιθέον ἐξέβαλον. μεταγινώσκοντα δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῇ λουδορίᾳ προσήκατο, εἰπὼν ἄτοπον εἶναι, τὸν μὲν Διόνυσον καὶ τὸν Ἡρακλέα φλυαρομένους ὑπὸ τῶν ποιητῶν μὴ ὀργίζεσθαι, αὐτὸν δὲ ἐπὶ τῇ τυχούσῃ βλασφημίᾳ δυσχεραίνειν.

604 Stobaeus Floril. 7, 54 Vol. I p. 325 Hense. Κλεάνθης ὑπὸ γλώττης ἔλκους αὐτῷ γενομένου τὴν τροφήν οὐκ ἐδύνατο παραπέμπειν· ὡς δὲ ῥᾶον ἔσχε καὶ ὁ ἰατρὸς αὐτῷ τροφήν προσήγαγεν „σὺ δέ με, ἔφη, βούλει ἤδη τὸ πλέον τῆς ὁδοῦ κατανύσαντα ἀναστρέφειν, εἴτα πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς τὴν αὐτὴν ἔρχεσθαι;“ καὶ ἐξῆλθεν τοῦ βίου.

605 Diogenes Laërt. VII 171. εἰπόντος δὲ τινος Ἀρχεσίλαον μὴ ποιεῖν τὰ δέοντα „παῦσαι, ἔφη, καὶ μὴ ψέγε. εἰ γὰρ καὶ λόγῳ τὸ καθήκον ἀναιρεῖ, τοῖς γοῦν ἔργοις αὐτὸ τιθεῖ.“ καὶ ὁ Ἀρχεσίλαος „οὐ κολακεύομαι“, φησί. πρὸς ὃν ὁ Κλεάνθης „ναί, ἔφη, σὲ κολακεύω, φάμενος ἄλλα μὲν λέγειν, ἕτερα δὲ ποιεῖν.“

606 Diogenes Laërt. VII 173. ἔλεγε δὲ καὶ τοὺς ἐκ τοῦ περιπάτου ὁμοῖον τι πάσχειν ταῖς λύραις, αἱ καλῶς φθεγγάμεναι αὐτῶν οὐκ ἀκούουσι.

607 Cicero Tusc. disp. II 60. *e quibus (scil. philosophis) homo sane levis, Heracleotes Dionysius, cum a Zenone fortis esse didicisset, a*

2 τὴν ἄκαρπον B, ἄκαρπον in litura a P^a; αὐτὸς om. LD. 4 ἠνείχετο PL. 10 ἀπογινώσκοντα B. 16 ὡς ἡ Κλεάνθου B. 17 τὸν] τὸ B, τῷ fortasse P ante lituram, τῷ L. — Cf. similes narratiunculas n. 470—472. 24 προσήνεγκεν Cobetus. 26 ἄρχεσθαι libri, corr. Gesner. Cf. n. 474—476. 30 ναί PL, καὶ BD; fortasse: <ἡ> καὶ. || ἔφησε P.

dolore deductus est. nam cum ex renibus laboraret, ipso in eiulatu clamat ab falsa esse illa, quae antea de dolore ipse sensisset. quem cum Cleanthes condiscipulus rogaret, quatenam ratio cum de sententia deduxisset, respondit: „quia si, cum tantum operae philosophiae dedissem, 5 dolorem tamen ferre non possem, satis esset argumenti malum esse dolorem. plurimos autem annos in philosophia consumpsi nec ferre possum: malum est igitur dolor.“ tum Cleanthem, cum pede terram percussisset, versum ex Epigonis ferunt dixisse:

Audisne haec, Amphiaræ, sub terram abdite?

10 Zenonem significabat a quo illum degenerare dolebat.

608 Stobaeus Floril. 82, 9 Mein. = Ecl. II 2, 16. Κλεάνθης ἐρωτώμενος διὰ τί παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐ πολλῶν φιλοσοφησάντων ὁμῶς πλείους διέλαμψαν ἢ νῦν „ὅτι, εἶπε, τότε μὲν ἔργον ἡσκεῖτο, νῦν δὲ λόγος.“

15 609 Diogenes Laërt. VII 172. μερακίῳ ποτὲ διαλεγόμενος ἐπύθετο, εἰ αἰσθάνεται· τοῦ δ' ἐπινεύσαντος „διὰ τί οὖν, εἶπεν, ἐγὼ οὐκ αἰσθάνομαι ὅτι αἰσθάνει;“

610 Diogenes Laërt. VII 172. ἐρομένου τινός, τί ὑποτίθεσθαι δεῖ τῷ νύϋ „τὸ τῆς Ἡλέκτρας, ἔφη, σίγα σίγα λεπτὸν ἵχνος.“ (Eurip. 20 Orest. 140.)

611 Musonius ap. Stob. Ecl. II 31, 125 p. 243, 1 Wachsm. ἢ οὐ τοιοῦτος παῖς ἐκεῖνος ὁ Λάκων, ὃς Κλεάνθην τὸν φιλόσοφον ἠρώτησεν, εἰ ἀγαθὸν ὁ πόνος ἐστίν; οὕτω γὰρ ἐκεῖνος φαίνεται φύσει πεφυκὼς καλῶς καὶ τεθραμμένος εὖ πρὸς ἀρετὴν, ὥστε ἔγγιον εἶναι 25 νομίζειν τὸν πόνον τῆς τἀγαθοῦ φύσεως ἢ τῆς τοῦ κακοῦ· ὃς γε ὡς ὁμολογουμένον τοῦ μὴ κακὸν ὑπάρχειν αὐτόν, εἰ ἀγαθὸν τυγχάνει ὧν ἐπυνθάνετο. ὅθεν καὶ ὁ Κλεάνθης ἀρασθεὶς τοῦ παιδὸς εἶπεν ἄρα πρὸς αὐτόν „αἵματος εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις (Hom. Od. δ 611).“ — Diogenes Laërt. VII 172. Λάκωνός τις εἰπόντος, 30 ὅτι ὁ πόνος ἀγαθόν, διαχυθεὶς φησιν „αἵματος εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος.“

612 Stobaeus Ecl. II 31, 63 Wachsm. Κλεάνθης, ἐταῖρον ἀπιέναι μέλλοντος καὶ ἐρωτῶντος, πῶς ἂν ἤμιστα ἁμαρτάνοι, εἶπεν, „εἰ παρ' 35 ἕκαστα ὧν πράττετε δοκίμης ἐμὲ παρεῖναι.“ — Cf. Zeno apoph. 42 Maxim. Gnom. 5 p. 189, 1 R.

8 Scil. Sophoclis (fr. adesp. 2 p. 651 Nauck). 13 πλείους <παιδεία> Usener, πλείους <ἀρετῇ> Meineke melius. 18 ἐρωμέρον B. || ὑποτίθεσθαι (om. δεῖ) BP, ὑποτίθεσθαι (om. δεῖ) L. 19 τὸ ἐκ τῆς BPLD. || λευκὸν BD. 24 καλὸς L, corr. Pflugk. || ἔγγιον L, corr. Emperius. 25 ἢ Pflugk, καὶ L. || ὃς γε Pflugk, ὥστε L. 26 εἰ Halm, ἢ L. 32 ἐτέρων L, corr. Boissonade. 34 πράττοις Usener. || ἐμὲ Cobetus, με libri. Similia Epicurus discipulis fertur dixisse Usen. fr. 211: sic fac omnia, tamquam spectet Epicurus.

613 Diogenes Laërt. VII 172. φησὶ δὲ ὁ Ἐκάτων ἐν ταῖς χρεαίαις, εὐμόρφου μειρακίου εἰπόντος „εἰ ὁ εἰς τὴν γαστέρα τύπτων γαστροῖζει, καὶ ὁ εἰς τοὺς μηροὺς τύπτων μηροῖζει,“ ἔφη „σὺ μὲν τοὺς διαμηρισμοὺς ἔχε, μειράκιον. αἱ δ' ἀνάλογοι φωναὶ τὰ ἀνάλογα οὐ πάντως σημαίνουσι πράγματα.“⁵

614 Plutarchus Alc. 6. Ὁ μὲν οὖν Κλεάνθης ἔλεγε τὸν ἐρώμενον ὅφ' ἑαυτοῦ μὲν ἐκ τῶν ὧτων κρατεῖσθαι, τοῖς δ' ἀντερασταῖς πολλὰς λαβὰς παρέχειν ἀθλίκτους ἑαυτῷ, τὴν γαστέρα λέγων καὶ τὰ αἰδοῖα καὶ τὸν λαιμόν.

615 Stobaeus Floril. 33, 8 (Vol. I p. 679 Hense). σιωπῶντος τοῦ 10 Κλεάνθους, ἐπεὶ τις ἔφη „τί σιγᾷς; καὶ μὴν ἡδὺ τοῖς φίλοις ὁμιλεῖν,“ „ἡδύ, ἔφη, ἀλλ' ὅσῳ ἡδίων, τοσῶδε μᾶλλον αὐτοῦ τοῖς φίλοις παραχωρητέον.“

616 Diogenes Laërt. VII 174. πρὸς δὲ τὸν μονήρη καὶ ἑαυτῷ λαλοῦντα „οὐ φαύλω, ἔφη, ἀνθρώπῳ λαλεῖς.“¹⁵

617 Stobaeus Floril. 95, 28 Mein. Κλεάνθης, ἐρωτώμενος πῶς ἂν τις εἴη πλούσιος, εἶπεν „εἰ τῶν ἐπιθυμιῶν εἴη πένης.“

618 Diogenes Laërt. VII 173. λέγεται δέ, φάσκοντος αὐτοῦ κατὰ Ζήνωνα καταληπτὸν εἶναι τὸ ἥθος ἐξ εἰδους, νεανίσκους τινὰς εὐτραπέλους ἀγαγεῖν πρὸς αὐτὸν κνίαιδον ἐσκληρωαγωγημένον ἐν ἀγρῷ, καὶ 20 ἀξιούν ἀποφαίνεσθαι περὶ τοῦ ἥθους· τὸν δὲ διαπορούμενον κελεῦσαι ἀπιέναι τὸν ἀνθρώπον. ὥς δὲ ἀπιὼν ἐκεῖνος ἔπαρσεν „ἔχω, εἶπεν, αὐτόν,“ ὁ Κλεάνθης „μαλακός ἐστιν.“ Cf. Zeno n. 204 et Dio Prus. or. XXXIII § 53, 54, qui de Chrysippo Tarsi (τῶν γὰρ ἐνθάδε δεινῶν 25 τινα λέγουσι etc.) eadem narrat. Cf. Vol. II n. 10a.

619 Arrianus Epict. diss. IV 1, 173. παράδοξα μὲν ἴσως φασὶν οἱ φιλόσοφοι, καθάπερ καὶ ὁ Κλεάνθης ἔλεγε, οὐ μὴν παράλογα. Cf. Zeno n. 281.

Appendix.

Fragmenta Cleanthis ad singulos libros relata.

30

1. Ἀρχαιολογία (ind.).
2. Διατριβῶν δύο (ind.).
3. Ἐρωτική τέχνη (ind.). Cf. n. 585.
4. Ἡρακλείτου ἐξηγήσεις τέσσαρα (ind.). Cf. n. 519.

5 verba αἱ δ' — πράγματα secludit Cobetus. καὶ πράγματα P, in B rasura ante πρ.

5. *Περὶ Ἀγωγῆς* (ind.).
6. *Περὶ Αἰσθησεως* (ind.). Cf. n. 484.
7. *Περὶ Ἀρετῶν* (ind.). Cf. n. 564—569.
8. *Περὶ Ἀτόμων* n. 493. fortasse = *πρὸς Δημόκριτον* (ind.).
9. *Περὶ Βασιλείας* (ind.).
10. *Περὶ Βουλῆς* (ind.).
11. *Περὶ Γιγάντων* (ind.).
12. *Περὶ Γοργίππου* (ind.).
13. *Περὶ Διαλεκτικῆς* (ind.). Cf. n. 488.
14. *Περὶ Δόξης* (ind.). Cf. n. 559. 560.
15. *Περὶ Ἐλευθερίας* (ind.).
16. *Περὶ Ἐπιστήμης* (ind.). Cf. n. 590 adn.
17. *Περὶ Ἐρωτος* (ind.).
18. *Περὶ Εὐβουλίας* (ind.).
19. *Περὶ Εὐφυνίας* (ind.).
20. *Περὶ Ἡδονῆς* (ind.) n. 530. 552. 558.
21. *Περὶ Θεῶν* (ind.) n. 543.
22. *Περὶ Ἰδίων* (ind.).
23. *Περὶ Καλῶν* (ind.).
24. *Περὶ Κατηγορημάτων* (ind.) n. 488.
25. *Περὶ Μεταλήψεως* n. 591.
26. *Περὶ Νόμων* (ind.).
27. *Περὶ Ὁρμῆς* (ind.).
28. *Περὶ Πράξεως* (ind.).
29. *Περὶ Στήλης* n. 590. Titulus dubiae fidei, qui uno tantum eoque mutilo Philodemi loco cum aliqua probabilitate suppletur.
30. *Περὶ Συμποσίου* (ind.).
31. *Περὶ Τέλους* (ind.). Cf. n. 552—556.
32. *Περὶ Τέχνης* (ind.). Cf. n. 490.
33. *Περὶ Τῆς Ζήνωνος φυσιολογίας δύο* (ind.).
34. *Περὶ Τιμῆς* (ind.).
35. *Περὶ Τοῦ Δικάζειν* (ind.).
36. *Περὶ Τοῦ Καθήκοντος* (ind.).
37. *Περὶ Τοῦ Κυριεύοντος* (ind.) n. 489.
38. *Περὶ Τοῦ Λόγον τρία* (ind.).
39. *Περὶ Τοῦ Ὅτι Ἡ Αὐτὴ Ἀρετὴ Ἀνδρὸς Καὶ Γυναικὸς* (ind.).
40. *Περὶ Τοῦ Ποιητοῦ* (ind.). Cf. n. 526. 535. 549. 592.
41. *Περὶ Τοῦ Τὸν Σοφὸν Σοφιστεύειν* (ind.).
42. *Περὶ Τρόπων* (ind.).
43. *Περὶ Τῶν Ἀπόρων* (ind.).

44. *Περὶ Ὑμεναίου* (ind.).
 45. *Περὶ Φιλίας* (ind.).
 46. *Περὶ Φθονερείας* (ind.).
 47. *Περὶ Χαλκοῦ* n. 589.
 48. *Περὶ Χάριτος* (ind.) n. 578—580. 5
 49. *Περὶ Χρειῶν* (ind.).
 50. *Περὶ Χρόνου* (ind.).
 51. *Πολιτικός* (ind.) n. 587—588.
 52. *Πρὸς Ἀρίσταρχον* (ind.) n. 500.
 53. *Πρὸς Δημόκριτον* (ind.). Fortasse = *Περὶ Ἀτόμων* n. 493. 10
 54. *Πρὸς Ἡριλλον* (ind.).
 55. *Προτρεπτικός* (ind.). Cf. n. 567.
 56. *Τέχνη Πητορική* n. 491. 492.
 57. *Ἵπομνήματα Φυσικά* n. 563.

5a. Sphaerus.

15

620 Diogenes Laërt. VII 177. *Τούτου* (scil. τοῦ Κλεάνθους) —
 ἤκουσε μετὰ Ζήνωνα καὶ Σφαῖρος ὁ Βοσποριανός, ὃς προκοπὴν ἱκανὴν
 περιποιησάμενος λόγων εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀπῆει πρὸς Πτολεμαῖον τὸν
 Φιλοπάτορα (secuntur duo narratiunculæ cf. n. 625). *Βιβλία δὲ γέ-*
γραφε τάδε· 20

περὶ κόσμον δύο·

περὶ στοιχείων·

〈περὶ〉 σπέρματος n. 626.

περὶ τύχης·

περὶ ἐλαχίστων· 25

πρὸς τὰς ἀτόμους καὶ τὰ εἶδωλα·

περὶ αἰσθητηρίων n. 627.

περὶ Ἡρακλείτου πέντε·

διατριβῶν·

περὶ τῆς ἠθικῆς διατάξεως· 30

περὶ καθήκοντος·

περὶ ὁρμῆς·

περὶ παθῶν δύο·

περὶ βασιλείας·

18 ἐν λόγῳ BD, λόγῳ (ἐν eras.) P, λόγων L. || ἀπῆρε B (ἡ B²) P
 22 στοιχείων BPLD. 23 περὶ inserui. 33 διατριβῶν add. BD.